21919

✝ Cu Dumnezeu înainte!

MIŞCAREA

P208083

Apare bilunar
8 pagini–150 lei

Publicaţie a Noii Generaţii
Editor: Mişcarea Pentru România

Anul III, Nr. 3 (24)
1 – 15 februarie 1994

DIN SUMAR:

- Repere spirituale: Nichifor Crainic — pag. 4
- Interviu cu dl Pan Vizirescu — pag. 8
- Organizaţii ale tineretului: Asociaţia Studenţilor Creştini Ortodocşi — pag. 4
- Studiu asupra Francmasoneriei — pag. 5

«... În celulă e frig, de fapt ca şi în toate casele şi apartamentele Dumneavoastră. Mi-e foame, şi vouă tot, o ştiu. Vreau libertate, puţin aer curat, şi voi tot asta doriţi. Atunci prin ce ne deosebim noi: eu, cel condamnat la moarte, şi voi care parcă trăiţi, parcă nu? Ori şi voi sunteţi condamnaţi? Eu îmi cunosc călăii. Dar voi?...»

Ilie ILAŞCU
decembrie 1993
Tiraspol, celula pentru condamnaţii la moarte nr. 13

„Mişcarea" reflectă în paginile sale preocupările şi frământările Noii Generaţii, contribuind la dezvoltarea curentului de gândire şi acţiune declanşat de tineretul român prin mişcările din 1989-1990.

Pe plan spiritual-religios, „Mişcarea" este o publicaţie creştină ortodoxă, aşezată sub autoritatea duhovnicească a Bisericii Ortodoxe Române.

Ca orientare culturală, „Mişcarea" urmează linia naţională, reprezentată în istoria culturii şi publicisticii româneşti de personalităţi exemplare ca Mihai Eminescu, Nicolae Bălcescu, Nicolae Iorga, Nae Ionescu, Mircea Eliade, Petre Ţuţea.

Din punct de vedere politic, „Mişcarea" promovează doctrina naţional-democrată, aşa cum este formulată în documentele programatice ale Mişcării Pentru România.

Lupta subterană

Curg tone de cerneală pe hârtie, un potop de vorbe se revarsă prin difuzoarele gureşe ale unui sistem în care bârfa şi cleveteala au izgonit orice norme şi orice valori, toată lumea critică pe toată lumea... Şi dedesubtul acestei vânzoleli quasi-generale se infiltrează, tăcut si devastator, mâlul cenuşiu al deznădejdii.

Puţini sunt cei care înţeleg strategia subtilă şi dizolvantă a acestei agresiuni abătute peste capul nostru de câţiva ani încoace.

Chiar să nu mai fie nici o soluţie? Noi zicem că este. Şi o spunem nu de pe înălţimile vreunei atitudini „superioare", nu din perspectiva vreunei viziuni globale, de „anvergură". O spunem mai ales şi în primul rând din punctul de vedere al omului „obişnuit", al acelui om care, ca fiecare din noi, trăieşte cotidian năpastele şi tragediile *acestei* societăţi.

Astăzi, când toate aventurile ideologice, când toate năbădăile şi trufiile politicianismului îşi dovedesc mai mult ca oricând păguboasa lor sterilitate, e timpul să înţelegem că singura salvare e înlăuntrul nostru.

Din cauze pentru care nu neamul nostru trebuie făcut vinovat, societatea românească n-a avut răgazul necesar pentru a-şi aduna energiile într-un mănunchi suficient de puternic, pentru a imprima un curs pozitiv traiectoriei sale actuale.

Ne-au înşelat şi încearcă în continuare să ne înşele - şi uneori reuşesc - tot soiul de amatori de experimentalisme administrative, sociale, politice, culturale etc.

Noi am propus ca soluţie a mult dezbătutei „perioade de tranziţie" o variantă simplă: **„militarizarea sectorială"**. Adică să se instituie măcar un dram de ordine în aparatul administrativ al Statului Român.

Când am spus „militarizare sectorială" mulţi au tresărit înspăimântaţi: „Mişcarea doreşte dictatură militară". Asta deşi ceea ce am propus noi nu are nici un fel de legătură cu dictatura. Am cerut şi cerem ca legile alcătuite de **acest** Parlament să fie respectate, am cerut şi cerem ca programul şi hotărârile **acestui** guvern să fie aplicate. Nu am cerut - încă - să se voteze legi propuse de noi, nu am adus - încă - programul nostru de guvernare. Am cerut şi cerem ca **aceste** partide, din **acest** Parlament – şi nu noi – să conducă România. Să o conducă nu potrivit exigenţelor noastre ci potrivit principiilor de **ele** declarate. Am cerut şi cerem ca **aceşti** oameni care au primit un vot de încredere în septembrie 1992 să respecte măcar ceea ce chiar **dânşii** au promis.

Cerem prea mult? Şi dacă dânşii nu reuşesc pentru că nu au posibilităţi, nu au forţă, în fine, „nu sunt condiţii", nu cerem să venim noi. Când vom fi noi pregătiţi să conducem România, vom cere Ţării să ne acorde încrederea sa. Partidelor nu le cerem nimic pentru noi. Le cerem doar ca, măcar în al doisprezecelea ceas, să respecte poporul pe care îl conduc. Cerem să se facă apel la acele instituţii naţionale în care, ca români, putem avea încredere că au puterea de a face puţină - măcar puţină - ordine. De exemplu, armata. Să se mai oprească ceva din valul de corupţie şi debandadă, să se mai termine cu lamentaţiile şi cerşetoria etern electorală. Să mai vedem şi ceva fapte.

*

În ceea ce ne priveşte, noi ne continuăm drumul pe care am pornit. Căci nu urmărim soluţii de moment şi nici nu acceptăm compromisuri când e vorba de destinul Neamului Românesc. Trebuie să ne pregătim, să ne dezvoltăm, să ajungem la forţa necesară pentru a izbândi. De aceea vă cerem tuturor celor care credeţi în posibilitatea construirii unui stat român întemeiat pe cinste şi dreaptă credinţă creştină, să răbdaţi şi să luptaţi alături de noi.

În acest ceas al istoriei, lupta adevărată nu se dă din fotolii comode sau de la tribune frumos împodobite. Duşmanii noştri nu sunt cei vizibili cu uşurinţă. Nu sunt partidele, nu sunt demagogii şi exponenţii vizibili ai corupţiei şi politicianismului. Adevăratul duşman lucrează în adâncuri. El îşi trimite la suprafaţă doar slugile, executanţii - trădătorii de ţară - şi eventual uneltele inconştiente - credulii şi naivii. Ca să-l învingem, trebuie să căutăm resorturile ascunse de unde pleacă toate dezastrele. Trebuie să găsim sălaşul în care se urzesc toate planurile de destrămare a fiinţei noastre. Trebuie să luptăm cu *răul*, cu marele *rău* şi să-l zdrobim. Nu vă chemăm la un lucru uşor, căci nu am pornit la un lucru uşor. De trei sute de ani se străduiesc românii să-şi construiască un stat modern, de trei sute de ani tot ce construim în puţinele noastre clipe de pace, dărâmă duşmanii, dărâmă şi nu se mai opresc.

Unii spun că încercarea aceasta a noastră este o iluzie. Spun ei, neîncrezătorii, că alţii, mai buni ca noi, mai mari ca noi, mai dârji ca noi, au încercat să se ridice şi au căzut. Cu ce venim noi în plus?

Aşa să fie? Să fie oare nădejdea noastră, credinţa noastră - simple iluzii? Dar *răul,* dragi prieteni neîncrezători, răul tot o iluzie este? Nu este oare răul cumplit de real, dureros de real?

Nu, nu avem de ales. Este ceasul luptei şi primul obstacol pe care trebuie să-l învingem este propria noastră slăbiciune.

Să găsim puterea adevărată, care se află numai în noi înşine, în credinţa noastră, în tradiţiile noastre, lăsate de toţi cei care au luptat şi au murit pentru ca noi să stăpânim acest pământ. Şi când vom şti să punem în mişcare această uriaşă energie, bolţile adâncurilor se vor prăbuşi.

Să pornim fără teamă lupta din adâncuri, să urcăm iar Golgota noastră, să păşim spre Lumină, înfruntând hăuri, neputinţe şi disperări.

Şi, oricât ar fi de groaznice subteranele răului, vom izbândi dacă vom şti să păşim în drumul nostru întotdeauna cu Ţara în gând, întotdeauna cu Neamul în suflet, întotdeauna privind spre Cer!

Marian MUNTEANU

Din numărul viitor:

- * O ofensă la adresa României: Dicţionarul Enciclopedic francez „Petit Larousse" 1994
- * Cum a fost cenzurat romanul lui Jules Verne, „Castelul din Carpaţi"

BIBLIOTECA Centrală Universitară București

Spre o criză a partidelor politice

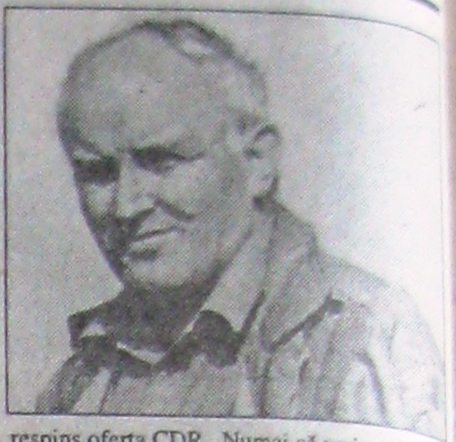

Noi nu suntem printre cei care cred că după 1989 „nu s-a schimbat nimic" în România. Dimpotrivă, noi credem că s-au schimbat enorm de multe. Problema este că schimbările produse sunt departe de speranţele societăţii româneşti, de unde şi starea mai mult decât precară a Ţării. Dacă pe **terenul politic** schimbările au fost rapide şi evidente (în ciuda „restauraţiei" de care se tem unii), pe **teren economic** lucrurile sunt nepermis de întârziate. După furia demolatoare a „aripii Roman", nici urmaşii săi la guvernare nu au fost capabili de lucruri constructive. De unde, marasmul economic şi social actual; de unde nemulţumirile crescânde. Cum problemele economice actuale nu pot fi rezolvate decât printr-o operă legislativă şi organizatorică susţinută şi bine orientată – **deci prin politic** – ne-am putea întreba: dacă reforma politică a mers atât de bine (avem Constituţie, pluralism, alegeri libere, instituţii democratice, separarea puterilor şi presă liberă), de ce politicul nu a reuşit să urnească economicul, sau măcar să creeze speranţa că lucrurile se vor urni cât de curând?

Sigur, dacă am rămâne într-un plan, să-i zicem „filosofic", lucrurile s-ar explica destul de bine. Istoriceşte sistemul pluralist şi democratic (care în multe privinţe este un succes eclatant în vest) a fost precedat, s-a constituit şi a evoluat de, şi pe, terenul proprietăţii private şi al relaţiilor de piaţă! De unde şi constatarea curentă ca tranziţia la democraţie în fostele dictaturi de dreapta – din Germania, Italia, Portugalia şi Spania – a fost mai rapidă şi mai uşoară decât se anunţă actuala tranziţie de după dictaturile de stânga. Cum în statele nazi–fasciste se confiscaseră **numai libertăţile politice**, iar proprietatea privată, instituţiile, competenţele tehnice şi mentalităţile subsecvente fuseseră prezervate, se înţelege mai bine de unde provine dificultatea enormă cu care ne confruntăm cu toţii în prezent. În Spania, a cărei tranziţie ne e cea mai aproape în timp, a fost suficientă o reformă politică făcută cu succes, pentru ca lucrurile să se pună rapid pe roate. Căci economic vorbind, nu era nimic de reformat, iar Franco murind, lăsase o Spanie prosperă, situată ferm pe propriile-i linii de evoluţie istorică. Cât va fi contribuit la actuala prosperitate spaniolă trecerea la sistemul democratic şi cât prezervarea de către Franco a proprietăţii private şi celor conexe ei, e o discuţie fără obiect pragmatic pentru cei ce ies acum din tunelul dictaturilor de stânga...

Revenind la oile noastre, situaţia actuală pare să confirme butada celebră a lui Michnick: „dintr-un acvariu cu peşti (dictaturile de dreapta, zicem noi), poţi face o supă; dintr-o supă de peşte (dictaturile de stânga), nu poţi face un acvariu cu peşti vii". Şi totuşi, lucrurile, deşi cu mult mai dificile în Est, ar putea fi urnite.

Punctul de plecare rămâne, desigur, în politic. Adică acolo unde, nu-i aşa, s-a realizat „atât de mult"! Şi totuşi, guvernările de după '89 s-au dovedit ineficiente (delicat vorbind!) în chestiunile economice. De ce? Am putea găsi – unii au şi făcut-o – explicaţii „subiective" (eufemistic vorbind) pentru furia demolatoare a dlui Roman, care realmente a pus o ţară pe butuci; am putea găsi scuze dlui Stolojan, care venise cu un mandat limitat. Cum am putea însă explica că lucrurile nu se urnesc, iată, după mai bine de un an de guvernare Văcăroiu şi alţi patru ani trecuţi de la Revoluţie încoace? Credem că una din posibilele explicaţii rezidă şi în felul pompieristic, inconsistent, în care s-au constituit actualele partide. Orice guvernare presupune o anumită voinţă politică ferm şi transparent urmărită; o reală capacitate legislativă a Parlamentului şi în primul rând a majorităţii guvernamentale constituite; o capacitate organizatorică a punerii în operă (mai ales în domeniul economic) al celor legiferate. Cum au stat şi cum stau la toate aceste capitole vitale, marile partide româneşti de azi?

Prost, desigur! Partidele care au guvernat deja, au şi plătit-o. Aripa FSN a dlui Roman a plătit-o, electoral vorbind, în '92, trecând de la 67% la numai 10% (ceea ce e aproape un premiu, având în vedere „competenţa" dovedită). PNL, aliat în guvernarea Stolojan cu FSN, este unde este. Care va fi soarta actualului PDSR, e mai puţin important. Dar ceea ce contează, credem, este că nici PDSR şi guvernul său „monocolor" nu stau mai bine decât, bunăoară, guvernul Roman în vara lui '91. O diferenţă există totuşi: PDSR este conştient de pericolele în faţa cărora se află. De unde şi febra „politică" actuală. Apt să priceapă eşecul spre care se îndreaptă, PDSR se agită „din vreme". Dar, zicem noi, fără să priceapă prea bine cauza profundă a eşecului său inevitabil.

Aflată în impas, actuala „reformă" se află totodată la un punct de turnură. Incapabili să priceapă că eşecul de azi provine dintr-o **voinţă politică confuzionată**, dintr-o **incapacitate legislativă şi organizatorică**, dovedite public, PDSR este conştient însă de o a patra condiţionare a politicii sale economice: **cea a finanţării externe**. După guvernarea Roman, România a devenit dependentă – **probabil pentru întreg deceniul al anilor '90** – de finanţarea externă. Balanţa comercială este de patru ani puternic negativă, serviciul datoriei externe depăşeşte deja exportul lunar, iar singurii creditori disponibili lucrează efectiv în trena FMI. Fără un acord cu FMI, România rămâne fără finanţare externă şi în 1994, cum a rămas şi în '93. Iar fără finanţare externă, jugularea inflaţiei şi crearea pieţeii valutare nu au nici o şansă. Consecinţa perpetuării acestei situaţii ar fi eşecul economic, accentuarea nemulţumirilor, iar în plan politic, **sfârşitul ideii de reformă**. Contrar multora, noi credem că **nu** acesta este scopul „ascuns" al dlui Iliescu, poate şi elementul cel mai interesat la nivelul actualei puteri de un succes al reformei, chiar şi parţial.

Toate acestea subliniază importanţa crucială pentru actuala Putere a Memorandumului semnat în decembrie cu FMI. Cele 660 milioane de dolari promişi de FMI (care în plus ar deschide porţile finanţării pentru România şi la Banca Mondială, BERD etc, pentru încă 1,5 miliarde de dolari) sunt indispensabili reformei şi deci supravieţuirii actualei Puteri. Dacă în anii trecuţi, acordurile cu FMI nu trebuiau explicit aprobate de Parlament, de data aceasta trecerea Memorandumului prin Parlament este obligatorie pentru ca el să devină efectiv, iar **banii să vină**. De unde şi drama actualului guvern: cine va vota pentru şi cine va vota contra? Cum două din partidele aliate cu PDSR – PSM şi „România Mare" – au serioase rezerve, supunerea în Parlament a Memorandumului ar putea să ducă la situaţia paradoxală ca aprobarea să vină pe voturile CDR şi PD(FSN)!... Iar acest fapt ar obliga politic şi moral la constituirea unei **noi majorităţi** de genul PDSR plus CDR şi, eventual şi asocierea PD(FSN) la guvernare. Ar fi chiar o dramă o atare formulă? În principiu, nu. Revenind însă la ceea ce reprezintă la noi marile partide – desigur că ar fi! O asociere a CDR la guvernare, alături de PDSR, ar însemna un guvern alcătuit pe baza a **şapte partide**: PDSR, PNŢ-CD, PAC, PNL-CD, PL'93, PSDR, PER; desigur, în ipoteza că nu va participa şi UDMR. Tehnic vorbind, o atare formulă nu funcţionează nicăieri în lume mai mult de şase–şapte luni. De exemplu, în Japonia – o ţară cu toţi sacii în căruţă – actualul guvern alcătuit din şapte partide este în pragul prăbuşirii la nici şase luni de la preluarea puterii. Apoi, un partid clientelar, cum se conturează PDSR, ar trebui să cedeze jumătate din posturile guvernamentale şi tot atâtea prefecturi, ceea ce ar putea duce rapid la îngustarea bazei sale parlamentare, pentru a nu mai vorbi de cea electorală. Şi pentru ce, vorba dlui Năstase?...

Conştient de aceste aspecte, dl Iliescu a respins oferta CDR. Numai că variantele care-i rămân, nu stau nici ele în picioare. Simpla asociere a PUNR, ar „rezolva" un singur lucru – ar potoli PUNR-ul şi atât! Chestiunea votului din Parlament pentru Memorandum însă, ar rămâne la fel de acută. Atunci? Se va opta mai degrabă pentru o asociere globală a celor trei aliaţi la guvernare: PUNR, PSM, PRM. Chiar dacă plăcinta guvernamentală se va împărţi la patru, ea se va împărţi „în familie", măcar. Ceea ce ar asigura mai bine, probabil, „unitatea" actualei alianţe. Vom asista pe această cale la un Vadim Tudor pledând pentru Memorandum în Parlament şi împotriva Memorandumului (pe parcursul aplicării sale) în revistele D-sale. Cât despre asocierea CDR sau PD(FSN) la guvernare (puţin probabilă acum) ea nu ni pare viabilă, cum am arătat, nici mai târziu. Cel puţin însă, această formulă ar avea şi un efect benefic: ar dezumfla mai din vreme ultimul mit „intact" pentru mulţi, din România post–decembristă: cel al opoziţiei. Ceea ce nu ar fi deloc puţin...

Încât, noi nu aşteptăm nimic bun de la actualele tribulaţii politicianiste. Oricare va fi soluţia, cel mult, am depăşi perioada mineriadelor, pentru a trece (explicit şi public), la cea a ciolaniadei. Şi nu credem, pentru că tarele care minează actualele partide vor persista. Confuzia politică, clientelismul, cramponarea de putere, corupţia, incapacitatea organizatorică cer alte soluţii, alte abordări. În ciuda unei reforme politice şi instituţionale încheiate, lipsesc prea adesea oamenii **capabili, de caracter şi armonios** îmbinaţi în **echipe** apte să conducă, să răspundă, să insufle autoritate unor instituţii bune **principial**, care altfel se usucă. În loc de aşa ceva, asistăm la erodarea legii, la perpetuarea crizei, la acumularea nemulţumirilor. Ceea ce nu promite lucruri bune pe termen mai lung. Ba, judecând după grevele şi agitaţiile sindicale ce se anunţă, nici pe termen mai scurt nu putem spera la lucruri bune. Acaparaţi şi măcinaţi de criza economică, uităm rădăcinile crizei actuale. Iar una din ele **este criza actualelor partide** politice din **România**...

Dr. Corneliu DIDA

Conferinţă de presă

În data de 22.01.1994, ora 12.00, la sediul din Bucureşti s-a desfăşurat conferinţa de presă lunară a Mişcării Pentru România. Conferinţa a fost susţinută de domnii Marian Munteanu, liderul MPR şi dr. Corneliu Dida, membru al Senatului MPR.

Au fost abordate următoarele teme: 1) Impasul politic al guvernării actuale; 2) Soluţia reprezentată de posibila asociere la guvernare a CDR; 3) Varianta de soluţionare a crizei – în viziunea MPR: militarizarea sectorială; 4) Poziţia MPR faţă de primejdia pseudo–naţionalismului.

În final, reprezentanţii MPR au răspuns întrebărilor ziariştilor prezenţi.

Cu privire la guvernarea actuală, poziţia MPR a fost de la bun început de neîncredere. Nici componenţa şi nici propunerile FDSN-ului de rezolvare a crizei, nu erau de natură să ofere certitudini pozitive. După un an de guvernare, nimic din ceea ce a promis guvernul Văcăroiu nu s-a realizat. Cauzele sunt: voinţa politică insuficientă şi confuziile în acţiunea Guvernului, capacitatea legislativă redusă a Parlamentului, incapacitatea organizatorică a Guvernului în aplicarea propriului program, lipsa finanţării externe în 1993 (devenită – din nefericire – indispensabilă oricărui program, în condiţiile deficitului cronic al balanţei comerciale şi de plăţi), reacţia societăţii la efectele negative ale guvernării (greve, agitaţii sindicale, etc).

O intrare a PUNR în guvern nu va rezolva aceste probleme. Va rezulta doar un guvern de „time–out", în spatele căruia criza se va adânci, iar CDR şi PD vor presa pentru un guvern de largă coaliţie.

Cu privire la Convenţia Democratică, Mişcarea Pentru România apreciază că această grupare eterogenă de partide şi asociaţii rămâne un amestec confuzionat, slab organizat şi ineficient de aşa–zişi social–democraţi, liberali, creştin–democraţi (singurul partid bine organizat dintre aceştia este UDMR, partid etnic, naţionalist în culori maghiare), fiind practic blocată de propriile sale deficienţe. Cât priveşte PD(FSN), practic aripa „modernă" a FSN-ului post–decembrist, se dovedeşte a fi o grupare dominată de politicieni avizi după putere, care nu urmăresc altceva decât revenirea la guvernare şi, în cele din urmă, preluarea electoratului Convenţiei Democratice.

Dată fiind slaba capacitate organizatorică a formaţiunilor politice parlamentare, Mişcarea Pentru România propune ca variantă de tranziţie **militarizarea sectorială**, care s-ar concretiza în sprijin logistic şi organizatoric din partea instituţiei militare, pentru buna funcţionare a ministerelor cheie. Aceasta, bineînţeles, în cadrul unui guvern civil şi cu sprijinul politic al Parlamentului. Precizăm că această soluţie este rodul unei abordări pur teoretice a problemei administrării Statului şi nu a unor alianţe, grupări sau acorduri cu alte organizaţii sau instituţii.

S-a atras încă o dată atenţia asupra agitaţiilor pseudo–naţionaliste, extrem de primejdioase în special prin efectele lor diversioniste. **Potrivit concepţiei naţional-democrate a MPR, naţionalismul curat înseamnă atitudini şi acţiuni de substanţă, constructive, în acord cu interesele superioare ale naţiunii române.**

Mişcarea Pentru România se delimitează categoric de orice manifestări ridicole, scandaloase şi antidemocratice de genul celor practicate iresponsabil de diverse grupări şi publicaţii gen „Gazeta de vest", „Europa", „Dreapta naţională" etc.

Condamnăm orice acţiuni sau atitudini violente, contrare legalităţii şi spiritului de ordine, indiferent din partea cui ar veni şi indiferent în numele căror principii ar fi săvârşite.

Şeful Mişcării a mai precizat că MPR îşi continuă programul de educaţie şi pregătire, de dezvoltare a structurilor organizatorice interne.

Mişcarea Pentru România se pregăteşte să ofere Ţării o alternativă politică naţional-democrată care să ducă la instaurarea unui climat de cinste, ordine şi progres naţional.

Departamentul Relaţii Publice al MPR

Caietele Eminescu: Laborator cosmic al spiritului uman

O lansare de carte direct în sufletele oamenilor – Eminescu volumul XV –

Sărbătoarea naşterii Poetului naţional a putut fi anul acesta onorată într-un mod cu totul special, prin încheierea – odată cu apariţia volumului XV, semnalat deja în numărul trecut al revistei noastre – a editării operei complete a lui Mihai Eminescu.

Volumul a fost lansat vineri, 14 ianuarie, în Rotonda Muzeului Literaturii Române (MLR) – al cărui colectiv excepţional a lucrat la editarea în continuare a ediţiei din punctul de unde fusese lăsată de Perpessicius. Sala nu prea mare s-a dovedit de data aceasta absolut neîncăpătoare pentru a primi publicul ce a ţinut să ia parte la emoţia întâlnirii întru Eminescu; iar atmosfera creată a fost într-adevăr de intensă bucurie, de satisfacţie pentru împlinirea acestui proiect grandios, despre care criticul George Munteanu, prezenţ printre invitaţi, a afirmat că reprezintă creaţia spirituală cea mai însemnată a poporului român, o creaţie de dimensiuni cosmice.

Alături de dl prof. univ. George Munteanu, au mai fost prezenţi, în calitate de invitaţi de onoare, dl Dimitrie Vatamaniuc – coordonator al colectivului editorial al volumului, dl Radu Grigorovici – vicepreşedintele Academiei Române, dl Radu Ciuceanu – directorul Institutului pentru studierea totalitarismului, dl Paul Anghel – scriitor, şi dl Ştefan Iordache – actor al Teatrului Mic din Bucureşti.

Au fost amintite numele celor care, din anii '70, au reluat o activitate a cărei cea mai dificilă parte abia de-atunci încolo urma (fuseseră publicate numai volumele de poezie), începând cu Constantin Noica ce a purtat un veritabil război personal pentru tipărirea caietelor lui Eminescu şi cu Alexandru Oprea, directorul din acea perioadă al MLR, al cărui demers a fost decisiv în acest proces. Munca îndelungată depusă de-a lungul acestor 20 de ani a fost nu doar aceea a unor specialişti de excepţie, ci şi a unor oameni ce s-au angajat total în această operă, care şi-au asumat riscuri, au făcut eforturi şi sacrificii – totul cu o modestie deosebită, căci dl D. Vatamaniuc a ţinut să precizeze că „nu e vorba de nici un eroism. Am făcut ceea ce aveam de făcut şi ne pare bine că am izbutit." Da, au izbutit, în ciuda luptei permanente pe care a trebuit s-o poarte, pentru că, realmente, „fiecare volum a fost o cruciadă" ne-a asigurat scriitorul Paul Anghel, unul dintre cei implicaţi constant în bătăliile pentru tipărirea operei eminesciene. Dl Paul Anghel a arătat că atacul împotriva lui Eminescu – echivalent de fiecare dată cu atacul împotriva României – îl putem, din nefericire, simţi şi astăzi, la fel de înverşunat, din partea aceloraşi echipe zise culturale. Dar poetului nu i-a fost şi nu-i poate fi nici măcar clintit prestigiul, iar astăzi, ca o nouă izbândă, îi avem, iată, opera întreagă pentru a ne îmbogăţi oricât de mult minţile şi sufletele la izvorul ei nesecat.

A fost subliniată poziţia singulară a volumului XV între toate celelalte, datorită conţinutului său ce reprezintă însăşi expresia preocupărilor zilnice ale lui Eminescu. Şi iese pregnant în evidenţă nu doar întinderea extraordinară a ariei de preocupări, ci şi nivelul deosebit de profunzime la care ele erau desfăşurate de poet. Dacă s-ar fi aplecat mai mult asupra fizicii, fizica l-ar fi răpit poeziei, a spus cineva, dându-şi imediat seama că aceleaşi cuvinte pot fi rostite despre oricare dintre domeniile cu care Eminescu a venit în contact – filosofie, sociologie, teologie, matematică, economie politică etc. – şi în care, dacă nu a avut răgaz pentru a elabora un corp teoretic închegat, intuiţiile şi anticipările sale îşi dovedesc totuşi remarcabila valoare şi sunt deschizătoare de zeci şi sute de drumuri spre a fi aprofundate. Iar dacă voim a găsi lipsuri lui Eminescu, aşa cum ne apare din acest volum, trebuie să observăm că poetul e lipsit de vanitate, de orice urmă de ură, de sentimentul imperialismului individual ce-l caracterizează pe omul european de la Renaştere încoace, de narcisism – „lipsuri" nu dintre cele mai mici, spunea scriitorul Paul Anghel.

S-a vorbit frumos şi cu mult drag despre Eminescu, căci iubitori de Eminescu erau toţi cei care se aflau în sală. S-au adus mulţumiri tuturor celor care au contribuit la apariţia acestui ultim volum – colectivul de filologi şi critici al MLR, Editura Academiei, dl Mihai Ungheanu, secretar de stat la Ministerul Culturii, subliniindu-se că de-acum înainte exegeza are deschise toate drumurile, toate unghiurile de abordare a operei şi sunt aşteptate acele lucrări care să adâncească sensurile propuse în gândirea eminesciană.

În final, dl Condeescu, directorul MLR, care s-a dovedit o gazdă admirabilă, ne-a mai împărtăşit o veste minunată: ediţia integrală a operelor lui Eminescu va fi reluată de la volumul I, realizându-se şi cele câteva corecturi necesare şi oferindu-se publicului însetat de acest nesfârşit miracol volumele mai vechi, astăzi de negăsit. Să fie într-un ceas bun!

Sandra CRISTEA

Dl George Munteanu | Dl Alexandru Condeescu | Dl Dimitrie Vatamaniuc

Mircea Eliade şi obsesia lui «acasă»...

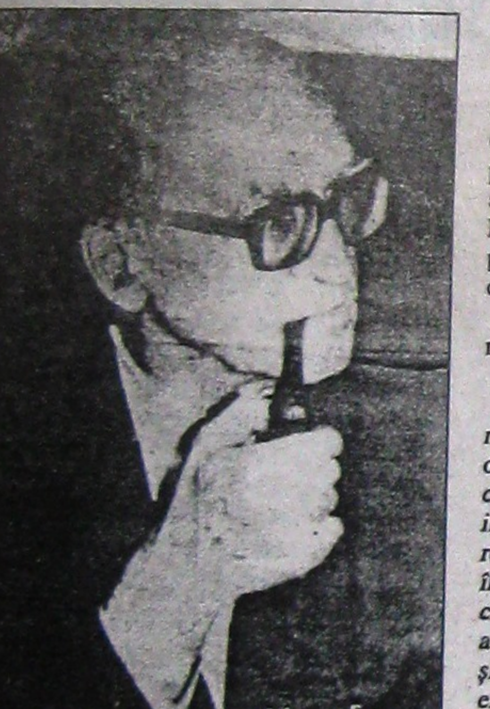

A scrie *despre* o operă autobiografică înseamnă a-ţi prevesti, din plecare, un eşec. Indiferent de ruta preferată – tip de analiză – indiferent de hermeneutica (parţială) practicată, ţi se refuză sistematic *întregul* mănunchi de semnificaţii.

Rămâne invariabil un rest; altfel spus, tâlcul profunzimilor, adică al acelor dimensiuni ultime, care, descinzând dintr-un gest sau un eveniment, le transced, depăşind astfel finalităţile unui nivel de lectură insuficient – cel al exegezei literare. Nu excluzându-l, ci *devansându-l*.

Rămâne întotdeauna un *dincolo* de scriitură: Acel dincolo care poate închide în el un *model exemplar* şi poate camufla înţelesurile reale. Nu despre cele patru sensuri obligatorii oricărui text, identificate, pe urmele lui Dante Aligheri, de René Guenon, este vorba aici. Ci despre acel tâlc ultim, cel care, relevând astfel destinul autorului însuşi, unifică mai adânc opera şi creatorul; proiectându-l pe acesta din urmă la rang de *personalitate emblematică* – decriptor exemplar al unei întregi culturi...

Există în jurnalul lui Mircea Eliade pasaje în care febra scrisului se intensifică acut; simţi, în dosul frazei, tensiunea şi încleştarea. Sunt zonele în care primează autoscopia, întoarcerea către sine, sau cele în care destinul poporului său este cel cercetat; zonele în care acel *acasă* intervine fatal şi dureros.

Treptat, pe parcursul lecturii, distanţele se estompează şi, fără a fi explicită, simţi că *osmoza* se produce: traiectoriile se identifică, destinele – transfigurându-se – se suprapun. Căci amândouă, destinul său şi cel al poporului lui, se raportează în cele din urmă la aceeaşi paradigmă. Fiecare dintre personaje, Mircea Eliade pe de o parte şi poporul român pe de alta, reiterează pe scena lumii o aceeaşi dramă: *drama ciobanului mioritic*.

Pentru români, balada **Mioriţa** dobândeşte rang de *categorie existenţială*.

Mircea Eliade nota în jurnalul său: *„În fond, mioara rosteşte un* **oracol** *– şi soarta revelată oracular nu poate fi schimbată. Ciobanul ştie* ***că va muri****, orice ar face... Dar şi mai important mi se pare că elitele culturale s-au recunoscut în destinul ciobanului. Nenorocul în Istorie etc. Şi încercările deznădăjduite ale creatorilor şi cărturarilor români de a* **răsturna** *acest nenoroc în istorie, continuând să creeze şi să creadă în cultură ca şi cum Istoria n-ar exista, gata să-i sfarme şi să-i anihileze. Actul creator românesc e comparabil strigătului ciobanului din* **Mioriţa***, care-şi exaltă moartea în termeni nupţiali.*

Mioriţa *e importantă mai ales pentru ce-au văzut în ea intelectualii români de un secol încoace*" (**Jurnal**, vol.I, pag. 468–469). Şi altă însemnare: *„Aflând că va fi ucis, păstorul nu se lamentează şi nu-şi blestemă nenorocul. Dar nici nu acceptă pasiv,* ***evenimentul****; nu se împacă, resemnat, cu condiţia pe care i-o impune destinul: aceea de* ***victimă****. Dimpotrivă, transformă nenorocul în privilegiu. Moartea nu-i acceptată,* ***pur şi simplu****, ca o nuntă (conform străvechiului simbolism care solidarizează aceste două modificări radicale ale modului de a fi), ci e transfigurată într-o nuntă de proporţii cosmice. În cele din urmă, păstorul reuşeşte să transmute un eveniment într-un „mister" care adaugă noi înţelesuri lumii şi existenţei. Iar „răspunsul" pe care îl dă nenorocului devine model exemplar pentru întregul Neam".* (**Jurnal**, vol.II, pag.113).

Mircea Eliade a indicat un model existenţial, desluşind astfel tragicul destin al poporului său. Dar şi-a refuzat sieşi acelaşi scenariu, lăsându-ne pe noi, la rândul nostru, să identificăm orbita *reală* a celui mai mare exilat român.

Ridicându-se «împotriva deznădejdii», propunându-l pe Dante – şi nu pe Ovidiu – drept model al exilului, convertind piedicile unei soarte deloc favorabile în tot atâtea puncte de plecare pentru traiectoriile sale biruitoare, Mircea Eliade nu face decât să împlinească până la capăt destinul ciobanului mioritic: să transforme „moartea" sa (surghiunul) în „nuntă de proporţii cosmice" (izbânda definitivă a creatorului)!

Devenind astfel: „...model exemplar pentru întregul Neam".

Dar modelul nu se calchiază fără rest. Învingătorul nu este un învingător absolut, căci destinul său nu se împlineşte fără *durere*. Ciobanul mioritic are, în cazul lui Mircea Eliade, un surâs trist...

Jurnalul îl dezvăluie cu adevărat pe Mircea Eliade – îi relevă cu adevărat destinul exemplar – dar îl dezvăluie *întrutotul*; şi cu această umbră ce i-a însoţit existenţa.

Toate le înfruntă în exilul său: refuzurile sistematice cu care a fost întâmpinat de o Franţă sufocată de marxism – la începutul carierei sale – boala ce-l macină spre sfârşitul vieţii sau atacurile ignobile lansate împotriva lui: „ Din Israel s-au primit instrucţiuni precise ca să fiu criticat şi atacat ca fascist etc... nu se poate face nimic. (...) Scopul: eliminarea mea dintre favoriţii Premiului Nobel" (**Jurnal**, vol.II, pag. 386, 389).

Peste un singur lucru nu poate trece însă: dorul de *acasă* ! Îl simţi dureros de-a lungul întregii scrieri, căci revine obsesiv în paginile sale, prin evocări, comparaţii şi vise...

Devansându-şi semnificaţiile aparente, **Jurnalul** devine cheie pentru descifrarea unui destin. Căci **Jurnalul** este, în cele din urmă, acel *acasă* pe care Mircea Eliade l-a gândit şi trăit mereu.

Pavel MUREŞANU

IMPORTANTE APARIŢII EDITORIALE

Georges Dumézil – MIT ŞI EPOPEE,

Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1993, preţ 4800 lei.

Sfârşitul anului abia încheiat a însemnat, pentru Editura Ştiinţifică, apariţia lucrării *Mit şi Epopee* a renumitului istoric al religiilor Georges Dumézil. Avem de-a face cu una dintre scrierile fundamentale ale unui domeniu al culturii – mitologia comparată – operă ce transcede însă, prin bogăţia sensurilor propuse şi volumul imens al materialelor analizate, graniţele acestui domeniu, reuşind să dea seamă de dimensiunile cele mai profunde ale omului. Trilogia (în ediţia franceză) *Mit şi Epopee* – reunită în ediţia românească într-un singur volum – reprezintă punctul nodal al creaţiei duméziliene, plasând într-o sinteză impresionantă ideile principale impuse şi dezvoltate de cărturarul francez de-a lungul unei jumătăţi de veac de activitate.

Analiza comparată a miturilor, ritualurilor şi epopeelor (denumire folosită de autor pentru a desemna, în general, literatura lirică şi narativă) indo–europene pune în lumină existenţa unei moşteniri comune indo–europene, a unei ideologii specifice, trifuncţională şi ierarhizată. Cele trei funcţii: suveranitatea magică şi juridică, forţa fizică legată de război şi fecunditatea, constituie un sistem cu o dinamică şi o ierarhizare cu nuanţe diferite de la o societate la alta, care structurează nu numai mentalul colectiv, ci şi, în mod tendenţial dacă nu manifest, socialul (categorii sociale ori instituţii corelate cu aceste funcţii sunt identificate în mai toate societăţile ariei în discuţie). Diferenţele vorbesc despre luarea în considerare de către autor şi a istoriei popoarelor care a determinat, de exemplu, o accentuare a sacrului în India, a istoriei naţionale în defavoarea mitologiei în Roma antică, ori o exacerbare a funcţiei războinice şi subordonarea celorlalte două la popoarele germanice. Analize lingvistice ale noţiunilor cheie ale lumii indo–europene se adugă marilor studii ale structurilor miturilor şi epopeelor, completând explicaţiile asupra funcţiilor menţionate, care apar tot mai mult ca nişte categorii mentale esenţiale pentru omul indo–european.

Georges Dumézil a realizat, prin întreaga sa operă, o transformare radicală a disciplinei comparatismului religios, distanţându-se de teoriile speculative eleborate până la el (Max Müller, comparatismul evoluţionist etc.) şi a impus o „nouă tehnică de studii comparative ale societăţii indo–europene" (Michel Meslin, „Ştiinţa religiilor", 1993).

Lăudabilă, deci, iniţiativa publicării acestei lucrări (prima traducere în româneşte dintr-o operă vastă) care umple realmente un gol în posibilităţile de documentare ale specialiştilor şi nu numai. Din păcate, avem a semnala şi o deficienţă – şi nu dintre cele mai mici: ediţia franceză dispunea de un foarte util index, pe care editorii români nu au considerat necesar să-l preia, efectuând, evident, modificările impuse de paginare. Pentru acest tip de lucrări, indexul este însă un instrument deosebit de important, iar lipsa lui într-adevăr regretabilă.

Vladimir ALEXANDRU

Anul III Nr. 3 (24)
1 – 15 februarie 1994

REPERE SPIRITUALE: NICHIFOR CRAINIC

„Între Apollo şi Iisus"

După tentativele Casei Editoriale „Gândirea", după o altă încercare, eşuată şi ea, din partea Fundaţiei Culturale Române, iată că editura ieşeană „Moldova" pune la dispoziţia cititorilor o lucrare de căpătâi a meditaţiei estetice şi religioase româneşti: *Nostalgia paradisului*. Este prima dintre lucrările lui Nichifor Crainic, mentorul revistei *Gândirea* şi cel prin a cărui activitate „poezia şi teologia românească şi-au aflat adevărata împlinire de sens" (Părintele Stăniloae). Prejudecăţile cu privire la Nichifor Crainic trebuie să cadă, astfel că valorosul demers al editurii moldovene se cere obligatoriu continuat şi opera lui reînscrisă urgent în circuitul cultural.

Rugăciune

Ca un miros suav de micşunea.
Străbate-mi iar cu harul Tău, Iisuse,
Îngenuncherea inimii supuse,
Lumina mea şi mântuirea mea.

Cu simţurile sub zăvoare puse,
Deşert de lume te voi aştepta,
La mine intri în cămara Ta,
Lumina mea şi dorul meu, Iisuse.

Tu, care vremuieşti în omul dornic
Nemărginirea Ta de Dumnezeu,
Ca-ntr-o pădure sunetul de gornic.

Sau aurul în grunj de minereu,
Rămâi în mine să te simt statornic
Contemporanul spiritului meu.

NICHIFOR CRAINIC

Un singur regret rămâne până la urmă: traseul sinuos al cărţii, tergiversările şi amânarea apariţiei ei au privat volumul final de consistenta prefaţă a dlui Pan Vizirescu, reputatul cunoscător al operei lui Nichifor Crainic şi colaborator al acestuia.

În articolul „Sensul tradiţiei" (*Gândirea* , 1936), Nichifor Crainic definea, prin raport cu vechea orientare sămănătoristă, traseul cultural ce-l impusese: *proiectul gândirist*. Vechea orientare, scria el: „...a avut viziunea magnifică a pământului românesc, dar n-a văzut cerul spiritualităţii româneşti." Este criteriul decisiv ce despică cele două stiluri culturale.

Viziunea impusă de publicaţia *Gândirea* este conturată tot în 1936, cu precădere în articolele culese în volumul „Puncte cardinale în haos": „Noi am definit cultura, concepută ca un bun spiritual, raportul omului cu cerul, iar civilizaţia, concepută ca bun material, raportul omului cu pământul" (articolul „Titanii ateismului").

Volumul „Nostalgia paradisului" este împlinirea deplină a demersului lui Nichifor Crainic din 1926, respectiv articolul „Între Apollo şi Iisus" în care, abandonând „estetica grecească" – cea al cărei model era Apollo –, propune o schimbare radicală de viziune, o estetică creştină, al cărui model absolut este Mântuitorul Iisus Hristos. Adică, aşa cum declara categoric: „Cultura ca totalitate a geniului omenesc nu are un sens în sine, ci se integrează ca parte în concepţia religioasă. Ea iradiază din credinţă ca văpaia din focul aprins" (articolul „Modul teandric", *Gândirea* , 1940).

Toate scrierile şi demersurile sale îl conduc, indiscutabil, la verdictul pentru care depune mărturie întreg volumul: „întreaga creaţie omenească se naşte din nostalgia paradisului"(pag. 242). Cititorul este invitat să urmărească demonstraţia impecabilă pe care Nichifor Crainic, cugetând asupra frumuseţii de origine divină a cosmosului, i-o înfăţişează în cartea sa.

Noi îi mai oferim în final mărturia părintelui Stăniloae, dovadă de netăgăduit despre armonia, bogăţia de idei şi valoarea concepţiei teologice a lui Nichifor Crainic: „Nu ştiu cum, dar impresia care m-a covârşit de câte ori am pătruns în lumea zugrăvită de scrisul lui Nichifor Crainic, a fost că intru într-o lume scăldată în lumină de sărbătoare, într-o lume de sfântă, largă şi optimistă respiraţie. Am avut certitudinea că e însăşi lumea ortodoxiei, în ale cărei spaţii paradisiace nu ne-a introdus nimeni altul ca Nichifor Crainic" (articolul „Opera teologică a lui Nichifor Crainic", *Gândirea* , 1940).

Silviu RAREŞ

*Nichifor Crainic – **Nostalgia paradisului**, Editura Moldova, Iaşi, 1994, preţ 4000 lei*

FEBRUARIE - FĂURAR(28 de zile) - ziua 11 ore, noaptea 13 ore		
1	M	*Înainte prăznuirea Întâmpinării Domnului*; Sf. Mc. Trifon, Perpetua şi Felicitas
† 2	M	Întâmpinarea Domnului
3	J	Sfântul şi Dreptul Simeon, Sf. Proorociţă Ana
4	V	Cuv. Isidor Pelusiotul; Sf. Mc. Avramie, Adrian şi Eval
5	S	Sf. Mc. Agatia şi Teodula
6	D	Cuv. Ierarh Vucol, Episcopul Smirnei; Sf. Mc. Iulian şi Fausta
Duminica a 16-a după Rusalii (Pilda talanţilor); Ap. II Cor. IV, 6-15; Ev. Matei XXV, 14-30; glas 2, voscr. 2.		
7	L	Cuv. Partenie, Ep. Damascului şi Cuv. Luca
8	M	Sf. Mare Mc. Teodor Stratilat, Sf. Prooroc Zaharia
9	M	Sf. Mc. Nichifor; Episcopii Marcel şi Pangratie (*Odovania praznicului Întâmpinării Domnului*)
†10	J	Sf. Sfinţit Mc. Haralambie; Sf. Mc. Valentina
11	V	Sf. Sfinţit Mc. Vlasie; Sf. Teodora, împărăteasa
12	S	Sf. Ierarh Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei; Sf. Mc. Hristea
13	D	Cuv. Martinian; Sf. Apostolii Acvila şi Priscila
Duminica a 17-a după Rusalii (a Cananeencii); Ap. II Cor. VI, 16-VII, 1; Ev. Matei XV, 21-28, glas 3, voscr. 3		
14	L	Cuv. Auxenţiu, Maron şi Avramie
15	M	Sf. Apostol Onisim; Sf. Mc. Maior şi Cuv. Eusebiu

NIHIL SINE DEO: ASOCIAŢIA STUDENŢILOR CREŞTINI ORTODOCŞI ROMÂNI

Bine mediatizate prin publicaţii, altfel obscure, tot felul de grupări de „spiritişti" şi „yoghini" apărute ca ciupercile după ploaie după decembrie '89, invitau tinerimea română la cursuri rapide de „extaz" şi „izbăvire".

Preocupările din rândul tinerilor pentru asumarea valorilor spirituale tradiţionale nu prea au beneficiat de publicitate. Ceea ce nu înseamnă că aceste preocupări nu există.

Astăzi – despre Asociaţia Studenţilor Creştini Ortodocşi Români – ASCOR.

*

Organizată în tradiţia „Asociaţiei Studenţilor Creştini Români" (ASCR) – centrul vieţii spirituale al tineretului universitar interbelic, ASCOR–ul a luat naştere în martie '90.

Nucleul său (format iniţial în cea mai bună parte din studenţii de la Facultatea de Teologie), sustrăgându-se unei etichete pe care alţii şi-au însuşit-o comod („blazare", „inerţie"), îşi propunea atunci să redescopere mediului universitar bogăţia spirituală a credinţei creştine ortodoxe – religia noastră străbună.

Deşi este o mişcare studenţească, întemeindu-se pe forţa mesajului creştin, ASCOR adresează chemarea sa de credinţă întregii Generaţii.

După aproape patru ani de la înfiinţare, ASCOR numără câteva mii de membri, în Bucureşti, dar şi în filialele sale din centrele universitare Timişoara, Iaşi, Craiova, Suceava, Galaţi, Baia–Mare şi Piteşti. În ASCOR se poate înscrie orice tânăr de religie creştin–ortodoxă.

Conducerea actuală a ASCOR este formată din studenţii Florin Botezan – preşedinte (Teologie IV), Sabin Vodă – vicepreşedinte (Cibernetică V) şi Virgil Vlăescu – vicepreşedinte (absolvent Fizică).

Prima şi cea mai importantă direcţie de acţiune a organizaţiei studenţilor creştini o constituie cea de misiune religioasă, care are în centrul său întărirea legăturii tinerilor cu Biserica – prin rugăciunea comună în Biserică. În fosta Biserică Rusă din Bucureşti, astăzi Biserica Studenţească, se oficiază, alături de Sfânta Liturghie de duminică, „Acatistul Rugului Aprins", miercurea, şi „Slujba de Vecernie", sâmbăta seara. De asemenea, tinerii sunt chemaţi la rugăciune vinerea, la biserica Sfântul Gheorghe cel Nou şi marţea, la biserica de la Podul Grozăveşti unde se ţine slujba „Miezonopticii". Aceste uniri întru rugăciune sunt urmate de cuvinte de învăţătură şi meditaţii pe marginea Sfintei Scripturi – atât ale părinţilor slujitori cât şi ale unor invitaţi.

Sub auspiciile ASCOR a fost de asemenea organizat ciclul de conferinţe bilunare „Ortodoxia Azi" (conferinţe desfăşurate în Aula Magna a Universităţii din Bucureşti). Au fost invitaţi cunoscuţi episcopi, preoţi şi duhovnici ai Bisericii Ortodoxe Române sau din alte Biserici Ortodoxe, oameni de cultură creştini–ortodocşi: IPS Bartolomeu Anania, IPS Daniel, Mitropolit al Moldovei şi Bucovinei, dl Sorin Dumitrescu, părinţii Rafail Noica şi Simeon – vieţuitori la mănăstirea Essex din Anglia, însoţiţi de PS Serafim Făgărăşanu. Acest ciclu început din anul universitar trecut, a fost reluat în anul universitar 1993–1994 de Pr. Constantin Coman cu tema „Ortodoxie şi modernitate" şi continuat cu conferinţele „Ortodoxie şi Liturghie" şi „Mistica Ortodoxă" susţinute de Părintele Teofil Paraianu şi respectiv PS Serafim Făgărăşanu.

Aceste cicluri de conferinţe au fost completate cu seria celor din liceele bucureştene Sfântul Sava, Grigore Moisil, Ion Creangă, Gheorghe Lazăr, Şcoala Sfinţii Voievozi, Liceul de Informatică.

Datorită interesului foarte mare al tinerilor pentru căutarea şi aprofundarea valorilor Ortodoxiei, au fost iniţiate cursuri de introducere în spiritualitatea creştin–ortodoxă la Politehnică, ASE şi Facultatea de Fizică.

Prin grija ASCOR, anul universitar 1993–1994 a fost deschis prin oficierea de „Te Deum-uri": în Aula Universităţi, cu participarea PS Teofan; în Politehnică, cu participarea PS Serafim şi în Facultatea de Fizică, cu participarea Părintelui Galeriu.

ASCOR are de asemenea în preocupările sale distribuirea de cărţi creştin–ortodoxe în mediul studenţesc, înregistrarea şi distribuirea de casete audio cu muzică psaltică.

Una dintre cele mai frumoase acţiuni ale ASCOR sunt pelerinajele. Acestea sunt organizate cu ocazia prăznuirii Hramului unor sfinţi în locurile unde se află moaştele lor. Menţionăm Pelerinajul de Sfânta Paraschiva, la Iaşi, continuat cu o călătorie în Basarabia – cu vizite la mai multe mănăstiri ortodoxe şi participarea la sfinţirea Schitului Căpriana; pelerinajul de Sfântul Dumitru cu participarea studenţilor creştini din ţară – în Bucureşti; de Sfântul Calinic, patronul spiritual al ASCOR, la mănăstirea Cernica; pelerinajele la mănăstirea Pasărea şi Cocoşul unde se află moaştele celor patru sfinţi martiri descoperite la Niculiţel.

Dragostea pentru descoperirea şi revalorificarea icoanei tradiţionale bizantine, acum când apar tot felul de tablouri religioase de multe ori în afara canoanelor, i-a determinat pe tinerii creştini să înfiinţeze un atelier de icoane unde se învaţă pictura pe sticlă şi se realizează reproduceri pe lemn. Tabăra de pictură pe sticlă de la mănăstirea Nicula constituie o continuare a acestei preocupări.

În anul universitar 1993–1994, s-a început un curs de muzică psaltică pentru studenţii de la toate facultăţile şi un curs de presă creştină.

Studenţii creştini de la ASCOR sunt de asemenea iniţiatorii frumoasei acţiuni a înălţării de cruci în Piaţa Universităţii pe locul sfinţit de Eroii martiri ai evenimentelor din decembrie 1989. După cum se ştie, crucile au şi o valoare istorică deosebită, având o vechime de peste 100 de ani. Acestea fuseseră ascunse de oamenii din Alexeni ca să nu fie distruse de comunişti.

Menţionăm proiectul de construire a unei biserici cu hramul Sfântul Grigore Palama, în incinta Universităţii Politehnice, având în vedere numărul mare al studenţilor politehnişti şi dorinţa lor de a avea un loc de rugăciune.

Din aceeaşi serie de acţiuni face parte şi proiectul comun al ASCOR şi AFDPR de construcţie a unui monument al eroilor anticomunişti, lângă localitatea Balaciu. ASCOR a instalat aici o tabără de muncă. Tot în această zonă se va ridica un complex studenţesc pentru rugăciune, studiu şi recreere.

ASCOR a luat de asemenea poziţie faţă de gravele probleme ale societăţii româneşti. Împreună cu invitaţi medici şi preoţi s-a organizat o dezbatere cu privire la uciderea şi lepădarea pruncilor, fenomen cu grave consecinţe, atât din punct de vedere religios dar şi social. De asemenea, ASCOR a înaintat Parlamentului României un proiect împotriva legiferării homosexualităţii.

În perioda 22–23 august 1993, în organizarea ASCOR, s-a desfăşurat la Academia Ortodoxă de la Neamţ, Conferinţa Tinerilor Ortodocşi din Balcani. Cu acest prilej s-a constituit Asociaţia Tinerilor Ortodocşi din Balcani (BOYA), din care fac parte organizaţii creştin ortodoxe de tineret din România, Grecia, Bulgaria, Albania, Serbia şi Muntenegru.

În prezent ASCOR se află într-un proces de reorganizare, acest proces vizând îmbogăţirea direcţiilor sale de acţiune.

Le dorim colegilor noştri de la ASCOR un an bun. Mult succes!

*

Mulţumim studentului teolog Bogdan Scorţea de la Departamentul Relaţii mass–media al ASCOR, cu sprijinul căruia s-a putut realiza acest articol.

Claudia BURUIANĂ

STUDIU ASUPRA FRANCMASONERIEI

Întocmit de I.P.S. MITROPOLIT NICOLAE AL ARDEALULUI şi votat de Sfântul Sinod în şedinţa sa de la 11 Martie 1937.
(urmare din numărul trecut)

6. Scopul Francmasoneriei

Francmasoneria îşi ţine ultimele ei scopuri în secret. Dar fără voia ei se strevăd adeseori aceste scopuri, din mărturisiri masonice mai mult sau mai puţin învăluite. Regulat, Francmasoneria spune că scopul ei este cercetarea adevărului şi acţiunea caritativă.

Dar de o acţiune caritativă francmasonică nu s-a împiedicat nimeni până acum. Şi apoi de ce ar fi lipsă de o asociaţie clandestină şi de secrete, pentru desfăşurarea unei acţiuni caritative ?

În realitate, când masonii explică mai pe larg sensul acţiunii lor caritative, vezi că e vorba de o fericire a lumii prin scăparea de ideile ei de acum, prin aşezarea ei pe temeliile principiilor raţionaliste masone. «*Binefacerea* pentru mason nu se confundă cu ceea ce s-a convenit să se numească *caritate* . Cedarea câtorva bucăţi de pâine, din prisos, nu-l achită de datoria sfântă ce o contractează iniţiatul faţă de umanitate. *A face bine* comportă un întreg program de viaţă». Într-o formă eufemistă, Fr. Osw. Wirth(29), arată aşadar că nu caritatea este scopul Francmasoneriei.

Iar cercetarea adevărului de care vorbeşte Francmasoneria trebuie înţeleasă ca o lansare a tuturor ideilor de destrămare a Statului şi a Societăţii. Toate ideile de extremă stângă ale comunismului au fost pregătite în Loji şi aplicate de francmasoni. La fel, toate ideile anticreştine, de totală emancipare a instinctelor omeneşti inferioare de sub prestigiul virtuţiilor creştine. De la Marx până la Lenin şi Trotzki, toţi şefii mai de seamă ai comunismului au fost evrei şi francmasoni, sau cel puţin francmasoni. Ziarul francmason *Latomia* scrie (iulie 1849, p. 237): «Nu putem decât să salutăm socialismul ca pe un excelent aliat al Francmasoneriei în munca de înnobilare a omenirii, în străduinţa de a promova binele omenirii. Socialismul şi masoneria împreună cu comunismul au ţâşnit din acelaşi izvor»(30).

Scopul Francmasoneriei stă în legătură cu soarta întregii omeniri. Francmasoneria luptă pentru o anumită direcţionare, pentru o anumită ţintă a întregii vieţi omeneşti colective şi individuale. Care este acest scop? Dintr-o mulţime de mărturisiri masonice şi din descifrarea sensului ce se desprinde din toată activitatea de până acum a Francmasoneriei rezultă că acest scop este întemeierea unei republici mondiale, condusă de francmasoni, adică de evrei. O republică cu desăvârşire laică, cu o omenire îndobitocită de mizerie şi de patimile inferioare dezlănţuite.

Iată ce spune acelaşi Fr. Osw. Wirth, în manualul maestrului: «Să avem curajul să ne zicem religioşi şi să ne afirmăm apostoli *ai unei religii mai sfinte decât toate celelalte* . *Să propagăm religia Republicii* , care va forma inima cetăţenilor şi va cultiva virtuţiile republicane»(31). Tema întemeierii republicii mondiale sub stăpânirea Francmasoneriei a format obiectul Congresului mondial al Francmasoneriei, din 1900, ţinut la Paris(32).

Când vorbesc metaforic, francmasonii se prezintă ca zidarii care au să rezidească, sub conducerea lui Hiram, templul lui Solomon din Ierusalim. Aceasta înseamnă, fără metafore, restabilirea dominaţiei lui Israil asupra lumii întregi(33).

Numai din tendinţa Francmasoneriei, după republica laică, internaţională şi extrem democratică, se explică de ce toate revoluţiile de la cea din 1789 încoace, toate loviturile date creştinismului, principiului monarhic şi naţional, principiului autorităţii, sunt opera Francmasoneriei. Din aceste motive, toate statele care recunosc valoarea pricipiului naţional şi a factorului creştin au desfiinţat Francmasoneria. Aşa a făcut Italia prin Mussolini în 1925 (34), şi Germania prin Hitler. În Ungaria a fost desfiinţată după prăbuşirea comunismului lui Bela Kuhn, dovedindu-se că acest comunism a fost creaţia lojilor (35).

7. Francmasoneria în România

Nu vom face un istoric al Francmasoneriei în România. Până la război nu s-a bucurat de dezvoltare remarcabilă. Abia de la război încoace şi mai ales în ultimii vreo 10 ani, a luat un avânt ce dă de gândit. Din cele 6 grupe francmasonice române, una e pur evreiască: *B'nai B'rith* , alta, *Federaţia lojilor simbolice de rit ioanit din România,* e evreo–ungurească (în Ardeal) şi în 1933 s-a unit cu *Marea Lojă Naţională Română* , iar o a treia e evreo–nemţească: *Marea Lojă germană din România* . Românii se găsesc numai în celelalte trei: *Marea Lojă Americană din România* (afiliată la Marea Lojă Americană din New–York), *Marele Orient din România* afiliat la *Marele Orient din Franţa,* şi care cuprinde 90% evrei şi în sfârşit: *Marea Lojă Naţională din România,* care afişează tricolorul afectează lupta contra celeilalte Francmasonerii, pe motiv că e jidovită, dar aceasta e numai o mască cu scopul de a vâna cât mai mulţi ofiţeri şi alţi buni români (36).

Marea Lojă Naţională condusă până în 1933 de dl I. Pangal, în acel an s-a rupt în două, o parte din lojile ei – cele provinciale şi cinci din cele bucureştene – constituindu-se separat în frunte cu dl Mihail Sadoveanu. Dar pe dl Sadoveanu l-au urmat numai masonii din primele trei grade, cei din gradele superioare au rămăs cu dl Pangal. Şi cum masonii primelor trei grade sunt conduşi de cei din gradele superioare se pare că schisma din *Marea Lojă Naţională* e tot numai o cursă pentru românii naivi pe care prestigiul unui Sadoveanu îi atrage mai mult decât dl Pangal.

De altfel gruparea dlui Sadoveanu s-a aliat cu *Marele Orient* (37).

Despre opiniile de mason ale dlui M.Sadoveanu citām doar următoarele rânduri din cuvântarea rostită la adunarea din 2.VII.1933, a *Marei Loji Naţionale.* Sub un văl eufemist se întrezăreşte toată adversitatea masonică faţă de credinţa creştină şi ideea naţională: «Liber cu adevărat e numai acel maestru care izbândeşte a-şi domina pasiunile şi *a se elibera de prejudecăţi.* Cel care păstrează *ura de rasă* , obscurantismul violenţelor, suficienţele dogmatice, e un sclav ca şi cel care nu-şi poate domina pasiunile degradante» (38).

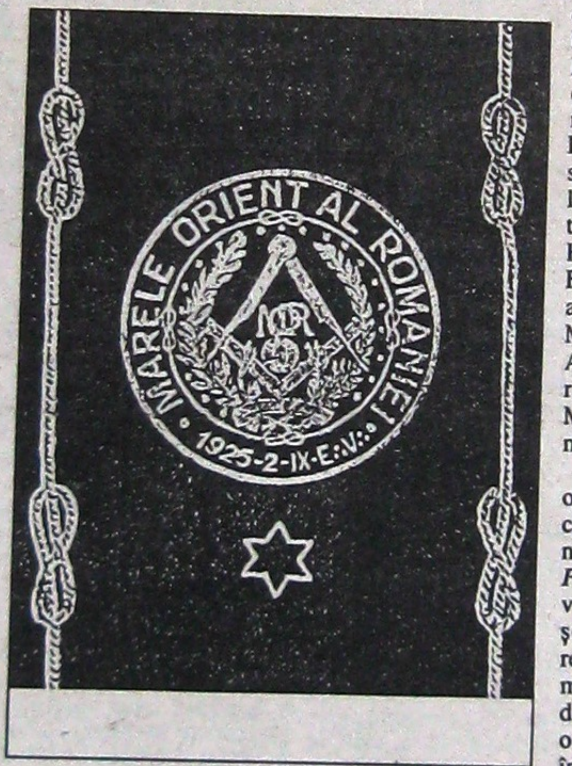

Foarte sistematic zeflemiseşte dl M. Sadoveanu credinţa creştină ortodoxă pe care o socoteşte o credinţă pentru naivi, mult inferioară ştiinţei «egiptene» a «Magului» superior, în romanul «Creanga de aur».

Numărul masonilor din România era încă în 1932 întristător de urcat. Astăzi se pare că sunt şi mai mulţi. În 1932 aveam 3300 de masoni. Cehoslovacia avea 600, Jugoslavia 900, Polonia 450, Bulgaria 500. Se va recunoaşte că România faţă de aceste ţări vecine are enorm de mulţi.

Influenţa masonilor în viaţa mai nouă a Statului nostru se şi resimte dureros, dictând din toate locurile de conducere.

8. Aşa zisa Masonerie Naţională Română

Dar asupra *Masoneriei Naţionale Române* trebuie să insistăm ceva mai mult. Despre ateismul *Marelui Orient din România* şi al *Marei Loji Naţionale* a dlui Sadoveanu nu poate fi nici o îndoială, odată ce el este în strânsă comuniune cu *Marele Orient* din Franţa, despre care însăşi întâmpinarea *Masoneriei Naţionale Române* către Sfântul Sinod spune: «Prima mare organizaţie dizidentă a fost aşa numitul Mare Orient din Franţa, care încă din secolul al XVIII s-a îndepărtat încetul cu încetul de masoneria tradiţională, *suprimând obligativitatea credinţei în Dumnezeu* şi în nemurirea sufletului, precum şi aceea a contractării jurământului pe Sfânta Scriptură, dintr-un aşa zis spirit de *liberă cugetare* , şi ajungând la anul 1878, la însăşi primirea ateilor în Ordin. Aceasta a provocat, după cum era şi firesc, o imediată ruptură a relaţiilor între marile loji masonice regulate cu Marele Orient din Franţa şi de atunci încoace atât Marele Orient din Franţa, cât şi toate organizaţiile afiliate lui din lumea întreagă sunt socotite ca schismatice, eretice şi orice relaţii sunt interzise între masonii regulaţi şi membrii acestor organizaţii».

Noi vom arăta în primul rând că există relaţii între organizaţiile masonice cu care este afiliată *Masoneria Naţională Română* şi între cele ce stau în legătură cu *Marele Orient* din Franţa, iar în al doilea rând vom pune în adevărata lumină atitudinea faţă de religie a Masoneriei, ce se pretinde adversară *Marelui Orient* din Franţa.

a) *Marele Orient* din Franţa şi *Marea Lojă* din Franţa stau în aşa strânse legături, în cât în fiecare an se adună delegaţii lor într-un convent comun(39). *Marea Lojă* din Franţa însă face parte din *Asociaţia Masonică Internaţională* (A.M.I.) cu sediul în Geneva, împreună cu Marile Loji din Belgia, Bulgaria, Grecia, Luxemburg, Norvegia, Polonia, Portugalia, Elveţia, Cehoslovacia, Spania, Viena şi Iugoslavia, dintre care multe au legături cu Masoneria Naţională Română. (Vezi întâmpinarea amintită mai sus). De altfel, A.M.I. luptă pentru ca, «într-un viitor mai apropiat sau mai depărtat, lanţul mondial să se încheie în sensul ca *diferitele dialecte masonice ale umanităţii să se unească* într-o limbă comună»(40). Deci şi acum sunt numai deosebiri dialectale.

Cu *Marele Orient* din Franţa are alegături *Marea Lojă din Viena.*(41). Ori *Marea Lojă* din Viena stă în relaţii oficiale cu *Marea Lojă din Anglia* (42) şi deci şi cu *Masoneria Naţională Română* .

Cât de neserioase şi de trecătoare sunt suspendările de relaţii între diferitele organizaţii francmasonice se vede şi din pilda ce a dat-o în anii recenţi Francmasoneria germană. Atât cele trei *Mari loji prusiene* vechi care se socotesc foarte naţionale, cât şi alte patru din cele umanitariste: Marea Lojă din Hamburg, cea din Bayreuth, cea din Frankfurt am Main şi cea din Darmstadt, au rupt relaţiile cu Marea Lojă din Viena socotită internaţionalistă. Însă în acelaşi timp Marile Loji din Hamburg, Bayreuth şi Frankfurt am Main, au reluat relaţiile cu Marea Lojă din Anglia, care are la rândul ei relaţii cu Marea Lojă din Viena(43).

Cu drept cuvânt observă Fr. Hasselbacher în opera sa monumentală *Entlarvte Freimaurerei* 1936, vol.I, p.71: «Orice şcolar care cunoaşte regulile elementare de matematică ştie că: două mărimi egale cu o a treia, sunt egale şi între ele. Dacă a=b şi b=c, atunci şi a=c». Dacă Masoneria Naţională Română are legături cu cea din Austria, iar aceasta cu Marele Orient din Franţa, evident că prin masoneria austriacă există legături şi între Masoneria Naţională Română şi Marele Orient Francez.

Ce înseamnă acum că două organizaţii masonice au legătură şi ce înseamnă că legăturile acestea sunt suspendate? Când două organizaţii masonice stau în legături atunci ele comunică oficial prin organele lor conducătoare. Astfel în «Regulamentul de organizare şi funcţionare al Marei Loji Naţionale Române» art. 45 lit. i, se spune despre Consiliul Marei Loji Naţionale, care este puterea ei executivă, că «reprezintă împreună cu Marele Maestru, Marea Lojă Naţională din România pe lângă conducerea supremă a fiecărui Rit de pe lângă Marile Puteri Masonice Străine»(44). Legăturile acestea primesc un caracter şi mai permanent şi mai concret prin aceea că cele două organizaţii masonice în legătură îşi desemnează câte un delegat, care e numit membru regulat cu un grad superior în Marea lojă prietenă. Iată ce spune citatul Regulament în această privinţă la art.6 : «Marele Maestru poate să numească pe orice frate ca să-l reprezinte într-o Mare Lojă soră din străinătate, de asemeni el poate numi ca membru al Marei Loji Naţionale din România, cu rangul pe care-l crede potrivit, pe orice frate desemnat ca reprezentant al Marelui Maestru a unei Mari Loji soră din străinătate»(45). În felul acesta în fiecare organizaţie francmasonică sunt prezente organizaţiile străine masone. În afară de aceste legături, membrii din lojile unei organizaţii pot vizita oricând lojile de grad egal sau inferior ale unei organizaţii străine, iau parte la festivităţile lor şi pot fi numiţi membri de onoare ai acelei organizaţii străine(46). Fr. Hasselbacher dovedeşte în opera citată, pe baza unui vast material din arhivele lojilor germane desfiinţate, că suspendarea legăturilor între două organizaţii masonice lasă mai departe putinţa membrilor din lojile unei organizaţii de a vizita lojile celeilalte organizaţii, numai că aceste vizite n-au un caracter «oficial», ci numai unul «oficios»(47). Masonii individual sunt fraţi pe tot globul pământesc, oricărei organizaţii ar aparţine. Oricărui rit ar aparţine un mason, el este frate cu toţi masonii de pe glob(48).

De altfel aceste suspendări de relaţii sunt accidentale, ele nu sfărâmă unitatea şi simpatia fundamentală, care leagă întreaga francmasonerie universală. Şi se depun totdeauna cele mai mari străduinţe ca aceste suspendări să înceteze cât mai repede şi unitatea să devină tot mai strânsă. Ba mai mult, aceste suspendări de relaţii au loc numai între organizaţiile masoneriei ioanite, a primelor trei grade. Masoneria gradelor superioare e un front unitar. Ori masoneria primelor trei grade e numai un stadiu de trecere spre cea superioară şi e condusă de aceea. Deci supărările între organizaţiile masonice subalterne sunt numai nişte iluzii, nişte concesii făcute spiritului neprogresat în masonerie al membrilor inferiori, cărora le place să creadă că sunt în ceartă cu masoneriile străine.

Dăm câteva citate în acest sens din cartea masonilor vienezi, *Das Blaubuch der Freimaurerei* (Viena 1933).

«Organizarea ritului scoţian este foarte potrivită pentru urmărirea şi ajungerea scopului său depărtat. *Existenţa factică a unui lanţ mondial francmason* (subl. autorului), cel puţin în cadrele ritului, este în opoziţie cu organizaţiile din nefericire încă aşa de neînchegate ale francmasoneriei ioanite, care se lupta între ele din motive dogmatice, – avantajul fundamental al lucrării sale. Ritul scoţian cu ale sale 36 de «Supreme Consilii» constituie pentru toate teritoriile francmasone o aceeaşi *doctrină, un acelaşi mod de a lucra, aşadar unul şi acelaşi front unitar francmasonic* (subl. autorului). Ritul scoţian este afară de aceea un passeport către toate atelierele corespunzătoare ale masoneriei mondiale şi oferă aşadar raza cea mai mare de acţiune»(49). Să observăm că Marea Lojă Naţională Română care are sub administraţia sa gradele 1–3, este sub autoritatea Supremului Consiliu de grad 33 al Ritului Scoţian Antic şi Acceptat(50). Între cele 36 Supreme Consilii numite în cartea citată, se află şi cel din România şi cel din Franţa, autoritatea supremă a masoneriei franceze(51). Pentru întărirea unităţii între organizaţiile gradelor inferioare lucrează, în afară de amintita *Asociation Masonique Internationale* cu sediul la Geneva, care întruneşte Marile Loji Simbolice (ale primelor trei grade), *Die Allgemeine Freimaurerei Liga* (Afeme) cu sediul în Basel, care întruneşte pe masoni individual pentru a realiza lanţul mondial al masoneriei(52). Aceste organizaţii ţin des congrese în diferite centre europene. În Fr. Hasselbacher op. cit. vol. I. pp. 53–80 se găsesc multe citate de ale francmasonilor care spun că Masoneria este una. Luăm pe Marele Maestru al Marei Loji din Bayreuth, prof. Blunschli, care a scris în *Freimaurerei Zeitung* din 11.IV.1874: «De câţiva zeci de ani lojile se adună şi iau un *caracter tot mai naţional* , deşi misiunea lor este internaţională. De ce aceasta? Ce sens are? Căci dacă francmasoneria nu are *nimic cu patria* , de ce se îmbracă în forme naţionale? Sâmburele cel bun al acestei mişcări este trebuinţa după o mai mare consolidare, pentru a valorifica mai bine puterea confederaţiei masonice. Însemnătatea *internaţională* a masoneriei nu e slăbită prin aceasta, dimpotrivă, puterea ei de acţiune, eficacitatea ei devine şi mai urcată»(53).

(va urma)

(Notele şi indicaţiile bibliografice vor fi prezentate la încheierea studiului – N. Red.)

Anul III Nr. 3 (24)
1 – 15 februarie 1994
● MIŞCAREA

Continuăm seria de dezbateri lansată nu cu mult timp în urmă în paginile revistei noastre prin publicarea unor articole semnate de doi colegi de generaţie, membri ai „CLUBULUI ACOLADELOR", grupare de dialog şi investigaţie teoretică de dreapta. Bogdan George Rădulescu este preşedintele acestui club şi director al revistei „FASCICULE" iar Răzvan Ventura este secretar general al Clubului şi redactor la revista „FASCICULE".

Suntem convinşi că intervenţiile colegilor noştri pot contribui semnificativ la dezvoltarea spiritului căutător – de ce nu?– polemic, care nu poate avea decât consecinţe pozitive pentru viaţa culturală a Noii Generaţii.

Redacţia „Mişcarea"

Problema colonizării mentale şi spiritul european

SUNTEM pacienţii unei duble forme de colonizare mentală, operată în interiorul structurii spirituale europene: 1) prin exercitarea primatului istoric în Occident al lui „american way of life" şi 2) în Est, a cenzurii impusă de ideologia proletară în culturile naţionale din fostele ţări satelit ale Moscovei. Complex iradiant de elemente valorice superioare, aparţinând diverselor „matrici stilistice", traduse în tradiţii populare şi culte, pluriuniversul cultural al Europei a suferit o alienantă scindare. Peste el s-au suprapus uniformizator două imperialisme pseudo–culturale, a căror expresie politică a constituit-o divizarea în două blocuri ideologice divergente: pe de o parte, o „cultură" euro–atlantică, supusă diktatului pieţii de consum, cu habitusuri mentale transoceanice, pe de cealaltă, cultura de masă a socialismului revoluţionar, atee în marea ei parte, cu habitusuri slavo–asiatice.

*

Funcţionarea modelului american a fost posibilă prin administrarea unui drog psihologic la scară globală: o concepţie strict materialistă şi exhibiţionist–spectaculară despre libertatea civilă. Deşi postulată juridic de constituţia americană, această formă imanentă a libertăţii umane din realitatea societăţii yankee e subminată permanent de nenumărate alte forme de dependenţă, limitând existenţa unui zoon politikon autentic în lumea americană: cultul banului, manipularea mediatică a cetăţeanului, efemeritatea modelor inconsistente şi artificioase, stereotipia moravurilor sociale, amestecul rasial, lipsa unei biserici naţionale şi atomizarea sentimentului religios în culte şi sub–culte aberante (alienarea prin dizolvarea în grup), analfabetism cultural şi politic, excesul de violenţă zilnică, etc.

Afirmarea calităţilor etno–spirituale devine foarte dificilă în condiţiile unui **pacifism artificial**, devenit normă socială şi politică obligatorie, necesară menţinerii unui consens multirasial. Rezultanta acestui sentiment de frustraţie colectivă, datorat imposibilităţii exaltării ca absolute a valorilor etno–culturale ale diferitelor grupuri, este o izolare maximă şi un comunitarism exclusivist. Excomunicând din sfera de preocupări culturale problema apartenenţei geografice, care determină originalitatea stilului, societatea americană sincretizează şi omogenizează ceea ce nu se poate de fapt omogeniza – nuclee valorice ireductibile care stau la temelia unor tradiţii imemoriale; a spune că toate valorile sunt valabile şi au drept de existenţă comunitară înseamnă a instaura ordinea democratică în sfera cea mai refractară la relativismul democratic: axiologia. Neutralismul axiologic cultivat de american este o formă camuflată de indiferenţă faţă de orice valoare spirituală (celebra expresie „fuck", e ultrarelevantă în acest sens, prin larga ei răspândire). Nu mai există popoare distincte, structurate în jurul unor tradiţii şi valori particulare, toate fiind privite ca o masă biologică, supusă aceloraşi necesităţi imediate. Dictatura economicului şi a tehnocraţiei operează reducţia misterului repartiţiei, conform cu planul divin, a vocaţiilor particulare ale fiecărui neam la simpla logică a speciei umane. Atitudinea americană faţă de orizonturi stilistice inconfundabile, de destine populare particularizate, seamănă cu o acţiune de integrare de tip apartheid: ghetto–izarea tuturor etniilor, reducţia tradiţiilor vii la miniaturi folclorice şi religioase, vidarea lor de conţinut spiritual şi muzeificarea lor ca ornamente în vederea divertismentului turistic. Astfel, ele nu mai pot furniza substanţa mitică şi metafizică unor destinaţii politice diferite de „Marea Politică Americană".

*

Europa există şi rămâne eternă. Ea este, cum spunea Petre Ţuţea, „o construcţie spirituală latină". Deşi masa biologică a locuitorilor acestui continent e diversă, prin repartiţie rasială, „spiritul european nu e nici slav, nici german, ci latin". Roma imperială, devenită centru al creştinătăţii mai târziu, a iradiat nişte dominante valorice care au fecundat toate culturile şi civilizaţia continentului european: a) noţiunea de ierarhie şi venerarea excelentei calităţii umane, b) respectul între cei egali ca rang, c) existenţa unui cod al onoarei, de sorginte indo – europeană, practicat de lumea romană şi de cea germanică în special, d) IDEALUL POLITICO–JURIDIC AL STATULUI INDIVIZIBIL ŞI ETERN, e) respectul acordat proprietăţii private, ca sursă a menţinerii respectului demnităţii persoanei, familiei, naţiunii. Influenţa romană exercitată policentric, în multiple puncte geografice ale Europei, a justificat un imperialism cu detentă spirituală, creator al unui substrat comun mentalităţii europene. Prin el Europa încă mai există ca un continent generator de istorie şi cultură. Elitele politice şi culturale pro–americane corup autenticul spirit european. Iată ce afirmă un André Glucksmann, vechi militant marxist şi maoist, care părăseşte internaţionala intelectuală socialistă, convertindu-se la valorile civilizaţiei „noii ordini mondiale" şi ale liberalismului economic fără frontiere:

„Bătrânul continent european nu va mai putea să dureze ca o simplă coaliţie de state independente. Va trebui deci ca această Europă să înveţe să apere un spaţiu de libertăţi sociale, o realitate economică, care sunt fluide şi transnaţionale (implicit supracontinentale; nt. trd.)"

Articolul se intitulează *„Europa va fi evreiască sau nu fi va deloc"*, şi a apărut în ziarul „Liberation" (16 aprilie 1982)

Un astfel de **modus cogitandi** domină în laboratoarele alchimice ale unificării politice, creditată la Maastricht ? Dacă da, atunci el nu reflectă fidel autenticul spirit european ci, dimpotrivă, îl trădează, apropiindu-l de concepţia cosmopolită şi federalistă a superputerii de peste ocean. Atunci Tratatul de la Maastricht va consfinţi abandonul suveranităţilor naţionale ale confederaţiei de state europene, instigând liderii politici ai statelor naţionale ale Europei să consimtă la transferul de suveranitate, de la nivelul concret naţional la cel al unei instanţe politice–mamut, agregat artificial de interese divergente şi de ipocrizii seculare ale membrilor lui componenţi. Vor muri deci democraţiile naţionale? În numele unui utopic proiect iluminist, care maschează o puternică doză de calcule economice, vom renunţa la orice particularitate geo–politică şi geo–culturală, la tradiţiile locale străvechi? Aceasta ar fi o operaţie sinucigaşă de egalizare forţată, de uniformizare a demnităţilor şi vocaţiilor diferite ale popoarelor Europei. Dar spiritul european s-a hrănit din tensiunea fecundă a paradoxului romantic, care a triumfat politic în veacul afirmării naţiunilor moderne: acela al descoperirii universalităţii politice şi culturale dintr-un plurivers de idiomuri şi de viziuni particular–locale, raportate la absolut. Forţa spirituală a Europei a stat permanent în policentrismul absolut al structurii ei politice şi culturale. Fraternitatea postulată de Europa, în momentul romantic al afirmării naţiunilor, rezidă în generozitatea cu care ea a privit fiecare centru de pe harta acestui continent ca fiind demn să reprezinte, cultural şi socio–politic, ideea de Europa. Ori acest lucru reclamă egala şansă conferită fiecărui popor şi culturii lui distincte de a-şi autoafirma valorile naţionale, concomitent cu exaltarea unei unităţi spirituale europene. Suntem europeni veritabili cu cât suntem mai carpatocentrici. Suntem profund europeni cât timp rămânem români absoluţi.

Bogdan George RĂDULESCU

IMPERIALISM NOMAD

Configuraţia istorică a unei comunităţi nu este doar un proces diacronic. Ea presupune şi o sincronizare mentală a acelei comunităţi cu un anumit tip de civilizaţie. Acest tip de civilizaţie nu este numai rezultanta unor energii populare ale comunităţii ci, mai ales, a unei „geografii istorice" pe care această comunitate şi-o asumă. În cazul în care există *o lipsă a unor constante geo–antropologice* , o fluctuaţie a acestora în timp, vom remarca producerea unui efect inevitabil: reducţia propriei istorii la o dimensiune profund iraţională. Astfel, istoria nu mai reprezintă iradierea în temporalitate a unui „spaţiu sacru", având la bază un mit fondator. Istoria, în loc să devină o expresie a asumării ca destin al acestui **loc mitic**, se transformă într-un fragil exerciţiu de orientare în spaţiu, aflată sub semnul unui perpetuu provizorat.

În aceste condiţii, precaritatea statală a „uriaşului cu picioare de lut" de la Răsărit se impune ca un dat fundamental. Doar mult exageratul prestigiu imperialist a favorizat supravieţuirea artificială a acestei forme de organizare statală fără temei geo–istoric.

Un **stat mare**, ne spune Aristotel în „Politica", nu este neapărat un stat supra–populat; de aceea, acest principiu politic profund european, odată cu grecii, postulează necesitatea asocierii unei întinderi juste cu un număr potrivit de cetăţeni. Altul este cazul acestui model de stat slav. EL se constituie pe o întindere lipsită de omogenitate etnică. Rusia suferă de a–formism geo–antropologic. Lipsa unei conştiinţe a limitelor ei teritoriale, cele care susţin identitatea fiecărui popor în istorie, devine îngrijorătoare şi, implicit o ameninţare la adresa statelor europene şi a frontierelor lor. Dacă Rusia nu are conştiinţa limitelor ei teritoriale, aflate în permanentă expansiune, înseamnă că ea poate absorbi ca un aspirator alte popoare şi alte frontiere, integrându-le proiectului ei de pulverizare a „spaţiilor sacre" circumscrise de miturile fondatoare ale popoarelor. Pentru ea spaţiile geo–politice, istorice şi antropologice atât de diferenţiate pe acest continent, nu reprezintă date sacrale şi, deci, inviolabile. Pentru Rusia geografia nu e spirituală ci pur materială şi omogenă, deci oricând spaţiul poate fi cucerit, el nefiind, în concepţia ei, întemeiat mitic, ci preferându-se o constantă fizică relativă.

*

„Forma unui lucru este necesitatea lui", spune Schiller. Lipsa de formă primordial mitică a unui spaţiu justifică permanenta repunere în discuţie a configuraţiilor teritoriale vecine. Imperiul rus este o lume cu două dimensiuni: plană, care respectă o geometrie, nu o topologie. Slavul, conform instinctului său nomad, se deplasează permanent în spaţiu, dar nu ştie să circumscrie mitic un **loc**. Pe rus, geografia sa nu îl personalizează, configuraţia geo-fizică de stepă denotă o lipsă de personalitate. În aspiraţiile sale teritoriale, populaţia (nu poporul) acestui spaţiu dovedeşte că nu are o limită, ceea ce înseamnă că ea nu dispune de un punct originar şi fondator de destin istoric propriu, existenţa ei în istorie desfăşurându-se într-o alienantă uniformitate, într-o căutare disperată a identităţii sale.

Acest lucru imprimă şi o anumită configuraţie mentală. Lipsit de categorii metafizice, trăindu-şi existenţa fie într-un vegetativ teluric, fie într-un mesianism creştin contradictoriu, omul slav înlocuieşte, conform tipologiei lui Lucian Blaga(1), categoriile intelectuale prin categorii etico–sociale.

*

Omul care nu îşi fixează propriile repere într-un spaţiu riscă să devină prizonierul geografiei care îl devorează. O naţiune lipsită de vitalitate istorică nu poate câştiga o bătălie decisivă fără ajutorul generalului „Iarna" şi al aliaţilor săi naturali. Dacă o naţiune se verifică prin război(2), acest fapt nu este şi cazul Rusiei, „eroismul" ei fiind un periplu de măcinări lăuntrice şi de rezistenţe abia duse la capăt, în urma cărora nu putea decât să-şi plângă morţii şi să-şi slăvească clima câinoasă ca pe un zeu. De aceea omul nu poate personaliza sau însufleţi un asemenea spaţiu rebel climateric şi pustiu geografic, lăsându-se „făcut" istoric de acesta. Spaţiul ne–organizat de om este uniform şi vid; locuitorul unui asemenea spaţiu nu are un „acasă" istorico–politic, lipsa de conştiinţă a unui **centru mitic** infuzându-i o continuă aspiraţie de extindere spre periferii.

Mircea Eliade atrăgea atenţia că orice univers ia naştere dintr-un **centrum** care îl fondează; distanţele alienante şi imensitatea vidă a teritoriului imperiului rus fac aproape imposibilă orice încercare de organizare statală. În aceste condiţii, înlocuirea noţiunii de „popor" cu o denumire arbitrară care ar urma să omogenizeze *mai mult naţiuni* este o a doua încercare de a conferi legitimitate şi personalitate politică unui teritoriu care, în întregimea lui nu reprezintă de fapt pe nimeni. Un stat multinaţional, având mai multe temeiuri istorice şi etnice, format exclusiv pe rapturi teritoriale, nu este altceva decât o UNIUNE TRIBALĂ NOMADĂ TRANSPLANTATĂ ÎN MODERNITATE. Obsesia unui specific rusesc, omogen pe întreg teritoriul stăpânit, cum remarca şi Blaga, este consecinţa unei conştiinţe nesigure a unei unităţi naturale, inexistente în fapt. Este o încercare disperată de a dizolva multiple alte identităţi şi specificuri etnice în conştiinţa unei mase egalitare şi simplificate la denominatorul comun: biologicul.

Vechea formulă a imperialismului „divin" ţarist (ţarul ca reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ – forma deviată şi alienată a absolutismului apusean) este acum înlocuită cu un aparat de stat gigantic, birocratic şi mandarinal, sub auspiciile unui singur om providenţial (forma actualizată a despotismului asiatic).

Mesianismul ortodoxiei ruseşti, auto–declarat moştenitor legitim al Bizanţului, este totuşi subminat zilnic de etica slavă care are la bază un nihilism tipic sălbăticiei asiatice, generând ambiţii de a guverna întregul univers în numele unei socializări externe. Personalismul creştin ortodox rus este pervertit de acest instinct asiatic, nomad, spre nirvanizare într-un absolut impersonal.

Dar aspiraţiile imperialiste ale slavului nu sunt sprijinite pe o capacitate reală de schimbare „mesianică" a fundamentelor lumii. Nomadul care gândeşte geografic–expansionist e derutat dacă trebuie să se oprească şi să convertească pura spaţialitate în loc, în identitate geo–culturală.

Grave tulburări ameninţă continentul prin dăinuirea istorică a unui astfel de „model". Prin fărâmiţarea sa în state „care înglobează etnii diferite, el nu poate fi „consacrat"(3) (după termenii lui Mircea Eliade), adică nu poate fi convertit în „cosmos" social.

Lipsa unei conştiinţe a „proprietăţii" unui anumit loc generează paradoxal setea de posesiune totală a „tuturor locurilor". Parcurgând teritorii, nomadul continuă să-şi schimbe locul, pentru că nu şi-l găseşte. El merge din republică în republică, state cu o organizare aproximativă, dar funcţionând ca ethnos–uri divergente şi religii contradictorii. Spaţiul slav este imens prin goliciunea lui; geografia sa nivelată nu este supusă sentimentului unei intense locuiri. Simbioza între peisaj şi individ nu generează aici sentimentul unei eternităţi descoperite la tine „acasă". Spaţiul se videază de conţinut mitic şi este transformat în obiect de hărţuială, în simplu punct de amestec al unor trasee destinale divergente şi sfâşietoare. Acesta este paradoxul rus. Rusia îşi împarte azi nostalgiile între cele două spaţii geografice: unul încă aparţinând Europei, celălalt Asiei. Mentalitatea politică este încă una asiatică. Eşecul Rusiei ca *imperium* autentic provine mai ales din faptul că moleşeala ei orientală congenitală intră în contradicţie cu rolul de gigant ciclop prin care Răsăritul ar putea privi creator spre lumea externă.

1. Lucian Blaga „Silogismul slav"
2. Emil Cioran „ Schimbarea la faţă a României"
3. Mircea Eliade „Sacrul şi profanul"

Răzvan VENTURA

UN SIMBOL AL LUPTEI NAŢIONALE

Marţi, 25 ianuarie 1994, ora 16, în Aula Facultăţii de Drept a fost lansată cartea lui Ilie Ilaşcu „Lupta continuă". Manifestarea a fost organizată de către Asociaţia Studenţilor Creştini Ortodocşi din România, cu colaborarea Ligii Studenţilor din Universitatea Bucureşti. În faţa unui auditoriu format cu precădere din tineri, au vorbit emoţionant, cu căldură şi patos, în registrul unui profund mesaj naţionalist, Părinţii Nicolae Buga şi Galeriu, domnii Iurie Roşca, Sorin Dumitrescu şi Ioan Alexandru.

După o rugăciune rostită de Părintele Galeriu împreună cu întreaga asistenţă, Pr. Prof. Nicolae Buga a transmis mesajul Prea Fericitului Patriarh Teoctist adresat marelui patriot şi erou al neamului românesc, Ilie Ilaşcu: „Prea Fericitul Părinte Patriarh se roagă neîncetat pentru Ilie Ilaşcu, este alături de dânsul şi-l roagă pe bunul Dumnezeu să-i dea putere şi curaj să-şi ducă crucea până la capăt."

„Pentru români, imaginea simbol este cea a lui Ştefan cel Mare aflat mereu într-o mână cu sabia şi în cealaltă cu crucea" – a spus Pr. Nicolae Buga.

Iurie Roşca, conducătorul mişcării unioniste din Basarabia, a ţinut să reafirme ideea cu care se deschide cartea lui Ilie Ilaşcu, spunând: „Noi nu vom deveni transfugi, fugari niciodată. Noi nu vom deveni o generaţie de refugiaţi. Generaţia noastră eate datoare să ducă mai departe lupta pentru care s-a stins în neîncetate bătălii lamura neamului românesc".

În continuare, poetul Ioan Alexandru, referindu-se la Ilie Ilaşcu a spus că el poartă crucea în spiritul lui Iisus Hristos şi a încheiat: „Sunt fericit că fac parte din această seminţie! Îl rog pe Ilie Ilaşcu să mă ierte că nu am putut face mai mult şi îl rog să mă primească alături de el ca simplu oştean."

Dl. Sorin Dumitrescu a adăugat, ca o concluzie despre Ilie Ilaşcu, că acesta şi-a luat asupra sa misiunea de a reprezenta poporul român, asumându-şi destinul unui neam întreg. Părintele Galeriu a completat definindu-l pe marele patriot român drept noua conştiinţă creştină şi românească a neamului şi a umanităţii în acest moment istoric.

În încheiere, prin sprijinul acordat de Fundaţia "Anastasia", a fost proiectat un documentar cu imagini ale procesului de la Tiraspol şi un interviu a lui Ilie Ilaşcu.

Pentru cei care vor avea ocazia să citească „Lupta continuă", le recomandăm să se oprească puţin asupra ultimelor cuvinte scrise de Ilie Ilaşcu. Să le citească şi să se întrebe sincer dacă îşi cunosc călăii, dacă ştiu că şi ei sunt condamnati iar dacă se tem, să citească şi din „Crezul" lui Radu Gyr:

„(...) Surpaţi asupra-mi munţi şi ape, / puteţi chiar să mă spânzuraţi, / Cu grele, negre târnăcoape, / credinţa nu mi-o sfărâmaţi. (...)"

Reporter

O scrisoare

Răspuns Fratelui Alexandru

Motto:

„Aici vom înălţa o catedrală
Cu sfinţi subţiri şi grei de bunătate,
Cu aur stins, cu marmura egală –
Iar din zidari muri–vom jumătate"

ION OMESCU

Scrisoarea aceasta a constituit pentru mine un cutremur care mi-a spulberat o bună parte din liniştea (pe care oricum o acceptasem ca provizorie) şi din întrebările pe care mi le puneam.

Am fost emoţionat chiar dacă am remarcat unele exagerări din discursul autorului. A fost un pasaj când am regretat din nou neputinţa de a fi fost alături de studenţi în Piaţa Universităţii, aşa cum atunci când citeam *Jurnalul fericirii* îmi doream să fi putut fi în închisoare alături de acele înalte spirite.

Am analizat acestă scrisoare rând cu rând şi am constatat că avem aceleaşi nedumeriri (în special „Unde sunt modelele vii, actuale ale „Noii Generaţii?"), dar că adoptasem o altă strategie. În vreme ce Fratele Alexandru a ajuns la un fatalism extrem (cel puţin afişat), văzând în jur „doar agitaţie sterilă, dezertare, fugă sau plictis şi resemnare", eu am adoptat o stare de veghe în aşteptarea unor momente prielnice, veghe întreruptă de scurte şi rare încercări de a-mi alătura câţiva prieteni în aceleaşi idealuri. Şi eu îi vedeam pe cei din jurul meu (atât de bine prezentaţi într-un paragraf al scrisorii), dar mă gândeam că nu privesc spre locul potrivit; îmi spuneam că trebuie să fie oameni care gândesc şi fac ceva (poate în alt liceu, într-o altă facultate, în alt oraş...). Aşteptam deci prilejul de a mă alătura lor.

Citeam „Mişcarea" şi speram (cu amuzat scepticism) într-o realizare miraculoasă bazată pe resurse „magice". Am înţeles azi din articolul din prima pagină că asemenea resurse „miraculoase" nu există.

Consider, deci, că este necesar să ies din anonimatul pe care-l reprobam la Fratele Alexandru fără să realizez că şi eu mă ascundeam în el. Nu ştiu încă în ce fel voi ieşi în faţă, dar cred că este necesar, deşi nu îmi place şi nici nu sunt sigur că am cu ce s-o fac.

Trebuie să spun că mai am o speranţă de genul celei anterioare. În aceasta parcă am şi mai mare încredere. Mă refer la Mişcarea Pentru România. Îmi doresc afirmarea grabnică a acesteia în viaţa politică şi vreau să sper că se va realiza ceea ce spunea într-un interviu Marian Munteanu: **„Atunci când Mişcarea Pentru România va ieşi în faţă, se va vedea!"**

G. AVĂCĂRIŢEI,
elev de liceu

Pentru un nou dicţionar

Din anul 1975, când a fost publicat, cultura română nu a mai beneficiat de o lucrare de dimensiunea şi importanţa **Dicţionarului Explicativ al limbii române**, apărut sub conducerea domnului Ion Coteanu.

Sigur, în cazul în care respectivul dicţionar ar fi fără greşeli (anumite omisiuni de cuvinte au fost în parte repetate prin completarea apărută ulterior), astăzi nu s-ar pune decât problema unei necesare reeditări într-o formă cât mai completă. De fapt situaţia este mult mai serioasă .

Greşelile de care ediţia din 1975 beneficiază sunt neaşteptat de multe. Mai mult, au trecut deja patru ani şi nu se face simţită din partea **Academiei Române** nici o dorinţă concretă de a interveni în această problemă atât de importantă.

Articolul de faţă nu-şi propune nici pe departe să epuizeze subiectul. De asemenea, e limpede că întotdeauna pot să apară greşeli. Dar sunt cazuri atât de clare, unde greşelile sunt atât de evidente, încât a nu lua atitudine e o mare eroare.

În primul rând, trebuie menţionat un fapt fundamental. Vechiul **fond indo–european** nu putea să dispară pur şi simplu. O mulţime de cuvinte atribuite diferitelor limbi aparţin de fapt acestui fond şi tot mai mulţi cercetători semnalează acest lucru. Un singur exemplu: cuvântul „gând" este atribuit limbii maghiare – „gond" (pag. 374). Este mai mult ca sigur că acest cuvânt aparţine vechiului fond indo–european, şi în nici un caz nu a pătruns în limba română din maghiară. Că doar în zona aceasta maghiarii au venit la sfârşitul sec. IX şi nu există nici un motiv ca populaţia autohtonă să fi luat acest termen de la ei.

La capitolul provenienţa cuvintelor, autorii afirmă în *Prefaţă* că „nu este un dicţionar etimologic propriu–zis". Acest lucru nu justifică însă multitudinea greşelilor. Alegem doar două: „moş" şi „horă". Pentru primul se indică originea albaneză, iar pentru al doilea originea bulgară. Nu încape îndoială că limba bulgară a împrumutat acest termen din română (horă), iar cuvântul **moş** aparţine fondului traco-ilir şi nu e o apariţie recentă în limba română. Noi cercetări au arătat că originea cuvântului **sfânt** nu poate fi în nici un caz slavă, în condiţiile în care goţii s-au creştinat în sec. IV, au fost o bună bucată de timp pe aceste meleaguri şi foloseau cuvântul „svinthus". Dacă originea este gotică sau nu, asta rămâne de văzut. În nici un caz însă nu poate fi slavă.

O altă problemă serioasă este cea a exemplificării unor cuvinte. Avem surpriza să aflăm la pagina 390 că „halal" este o exclamaţie care exprimă admiraţia. Nu e o noutate că sensul corect în limba română este cu totul altul, anume – **ruşine**.

Există în dicţionar şi altfel de greşeli, ridicole chiar. La pagina 571, aflăm că „moşnean" vine de la „moştean", iar „moştean" de la „moşnean". Genial!

Pentru a încheia această foarte scurtă intervenţie e necesar să subliniem încă o dată că o astfel de lucrare nu se realizează peste noapte. Dar a nu interveni deloc, în cazuri clare, a menţine greşeli serioase în circulaţie, dându-le girul **Academiei**, este **nepermis**.

Liviu IONESCU

Anunţ

Rubrica „Poşta Redacţiei" va apărea în numărul viitor

ERATĂ

În articolul „Despre Constituţie" publicat în numărul trecut, pagina 2, coloana 3, rândul al 13-lea de jos, în loc de „mediocraţie", se va citi „meritocraţie".

Ne cerem scuze pentru această regretabilă greşeală de tipar.

IMPORTANT

Căutăm difuzori voluntari pentru publicaţia „Mişcarea". Toţi cei interesaţi sunt rugaţi să ia legătura cu redacţia sau cu reprezentanţii MPR din ţară.

Abonamente

Reamintim cititorilor noştri că abonamentele la revista „Mişcarea" se pot contracta numai prin intermediul redacţiei noastre.

Preţul unui abonament pe un an este de 4000 lei, iar pe 6 luni 2000 lei.

Veteranii de război, foştii deţinuţi politici, pensionarii, studenţii şi elevii beneficiază de o reducere de 50 %. În acest caz este necesară prezentarea unui act justificativ (talon pensie, adeverinţă etc.).

Pentru abonaţii din străinătate abonamentul este de 40 $ USA anual.

Abonamentele se pot achita prin mandat poştal cu specificarea numărului nostru de cont (pentru plata în lei) şi prin cec money order (pentru $).

Publicaţia „Mişcarea" este editată de Mişcarea Pentru România, formaţiune politică înregistrată la Tribunalul Municipiului Bucureşti, prin Decizia civilă nr. 33/23.12.1991, dosar nr. 31/P/1991. Direcţia publicaţiei este asigurată de Departamentul Relaţii Publice al MPR.

Adresa: Strada Scărlătescu nr. 14, Sector 1, Bucureşti, 78.158
Telefon: 659.45.72.; Fax: 312.41.15.
Cont deschis la Banca Română pentru Dezvoltare Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD - SMB), nr. 40.729.96.133.178.

Tehnoredactare computerizată: PROREP S.R.L.
Tehnoredactor : Gabriela NIŢU
Procesare imagini: Nicoleta NEAGU

REDACŢIA:

George Roncea – Prim Redactor
Alexandru Zlatco – Şef departament social
Sandra Cristea – Şef departament cultural
Claudia Burulană
Pavel Mureşanu
Ioan Pera
Bogdan Munteanu – Secretar de redacţie
Karina Knapek – Fotoreporter
Victor Roncea
Dan Dungaciu
Silviu Rareş
Octav Drăgan
Ştefan Doru Dăncuş – Corespondent

Program relaţii cu publicul:
miercuri şi vineri, orele 16.00 – 20.00

Responsabilitatea pentru conţinutul textelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor. Punctele de vedere susţinute în paginile „Mişcării" nu pot fi atribuite formaţiunii politice MPR.

Mişcarea Pentru România îşi asumă responsabilitatea numai pentru documentele sau comunicatele publicate de către reprezentaţii săi autorizaţi sub semnătură oficială (cu precizarea funcţiei deţinute în cadrul MPR).

•

Publicarea unor articole (integral sau fragmente) apărute în paginile „Mişcării" nu este permisă decât cu acordul scris al Redacţiei.

Păstraţi–vă curăţenia sufletească, credinţa în Neamul românesc, credinţa în Dumnezeu!

Pan Vizirescu

Dl Pan M. Vizirescu s-a născut în 16 august 1903, în comuna Braneţ, judeţul Romanaţi (actualul judeţ Olt). În 1925 absolvă colegiul Carol (Craiova). Urmează apoi Universitatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti, pe care o absolvă în 1929; Facultatea de Drept o abandonează în ultimul an de studenţie, din motive financiare. Din 1930 activează ca profesor la Cernăuţi, iar din 1931 este cooptat în prestigioasa grupare din jurul revistei „Gândirea". În 1938 obţine doctoratul cu lucrarea „Poezia specificului nostru naţional".

A condus revistele „Curierul Serviciului Social"(1939), şi „Revista muncitorului Român" (1941–1944). În aceeaşi perioadă deţine funcţia de subdirector la Departamentul Radiojurnal al Radiodifuziunii române. După 23 august 1944 părăseşte Bucureştiul, iar în 1945 este condamnat în contumacie de „Tribunalul Poporului" la muncă silnică pe viaţă. În acelaşi lot au mai fost condamnaţi, printre alţii, Nichifor Crainic, Radu Gyr, Pamfil Şeicaru, Stelian Popescu . Reuşeşte să scape de sentinţă stând ascuns vreme de 23 de ani.

Activitatea literară a dlui Pan Vizirescu începe din 1922 când debutează la revista „Universul literar", condusă de Nicolae Iorga. Până în 1944 desfăşoară o prodigioasă activitate jurnalistică, publicând la „Gândirea", „Universul", „Curentul", „Calendar", „Sfarmă piatră" etc, susţine zeci de conferinţe publice şi serii de prelegeri la Vălenii de Munte, invitat de Nicolae Iorga.

În 1943, la cererea Mitropolitului Nicolae al Ardealului, publică la Cluj lucrarea „Poezia noastră religioasă" – „ pentru susţinerea morală a românilor din Transilvania ocupată".

După 1944 tipăreşte volumele de versuri: „Poeme" (1981), „Sunet peste culmi" (1986), „Călătorie de taină" (1988). În continuare domnul Pan Vizirescu aşteaptă apariţia volumelor de versuri cât şi a „Memoriilor", predate deja editurilor spre publicare.

Interviu cu dl Pan Vizirescu

Reporter: Domnule Pan Vizirescu, aţi fost cel mai apropiat prieten şi colaborator al lui Nichifor Crainic şi unul dintre cei mai activi scriitori ai generaţiei gândiriste. Cum se explică acest fenomen de generaţie, cum a apărut această extraordinară grupare a perioadei interbelice? Care erau reperele generaţiei dumneavoastră?

Pan Vizirescu: În primul rând vreau să vă spun că invitaţia dvs. mă onorează în mod deosebit. Şi mi-aduce aminte de tinereţea mea... Aşa cum faceţi dvs. astăzi, am fost şi eu în epoca studenţiei mele participant cu multă dragoste la mişcările tineretului din 1922 şi la tot ce a însemnat luptă naţională după aceea.

Generaţia mea – tineretul din anii '20 –'30 – datorează enorm generaţiei care a făcut războiul. Dvs. trebuie să reţineţi un lucru: noi avem personalităţi care şi-au creat un mit în istoria noastră naţională şi în politica noastră. Aceste personalităţi sunt, fără excepţie, de credinţă naţionalistă. Nu pot fi de altă credinţă. Dacă încearcă ăştia acum, comuniştii şi alţii asemeni lor, să preia, să-şi însuşească aceste nume glorioase, asta e o înşelătorie. Trebuie să ai suportul adânc al credinţei româneşti, să fi luptat pentru credinţa românească, să-ţi fi pus viaţa în primejdie şi să fi ridicat acest cuvânt – *românesc* – până când simţi că reînvie în tine şi-l trăieşti ca valoare supremă. Aceştia au fost naţionaliştii... Cei care au pus totul în luptă, inclusiv propria viaţă. Ei nu se uitau la sacrificii, findcă naţionalismul asta cere: **să te identifici cu fiinţa naţională, să simţi că ţara îţi este mumă, şi să accepţi toate rigorile pe care ţi le impune această credinţă.**

Noi am avut şansa să ne formăm în preajma unor mari personalităţi. M-aş referi în primul rând la domnul Iorga, care era uriaş... A fost apostolul şi sufletul Neamului; la cuvântul lui vibra întreaga suflare românească, se auzea bătaia unică a inimii noastre româneşti. Când te găseai în preajma lui, vă spun – eu l-am cunoscut bine, am fost alături de dânsul ca elev şi colaborator – te simţeai foarte mic şi te pătrundea un fior sublim, fiorul credinţei naţionale!

Rep.: E unul din părinţii naţionalismului românesc în epoca modernă!

P.V.: Exact! A fost un Bălcescu al epocii noastre, iar pe plan istoric, uriaşa lui forţă spirituală şi înzestrarea pe care le avea de la Dumnezeu erau unice... Pot să spun că războiul Întregirii el şi Octavian Goga l-au susţinut din punct de vedere spiritual. Cuvântările sale erau pline de optimism, de încredere oarbă în victoria noastră.

În 1917, toată ţara se adunase în Moldova; acolo era armata, acolo era guvernul, acolo era regele în primul rând. Regele Ferdinand este o figură de epopee, să ştiţi, o figură extraordinară, care s-a identificat cu Neamul şi găsise în Iorga apostolul care să dea cuvânt acelor dramatice împrejurări prin care trecea ţara. Când s-a pus problema retragerii armatei din Moldova, atunci la şedinţa din Parlament, era o dezorientare teribilă. Pe de o parte ruşii, bolşevicii, pe de altă parte noi cu starea noastră de spirit descurajantă, foametea îngrozitoare, tifosul exantematic, lipsurile de tot felul... În condiţiile acestea crâncene, în Parlament s-a pus problema evacuării armatei noastre în Rusia. Şi atunci, primul care s-a ridicat a fost A. C. Cuza...

Rep.: Altă mare personalitate a luptei noastre naţionale...

P. V.: Da, ei erau cei doi „mari": Iorga şi Cuza. A.C. Cuza s-a ridicat şi a spus: „Asta ar fi o trădare naţională, dacă am face lucrul ăsta. Să împărtăşim destinul ţării!". Iar dl. Iorga s-a ridicat cu măreţia şi grandoarea zeiască pe care le avea: „Mai bine să ne mănânce câinii pământului nostru decât să plecăm în ţară străină!" Atunci regele Ferdinand a zis: „Dacă soldatul român trece în altă ţară, nu mai are legătură cu ţara, nu mai are pentru ce să mai lupte. El trebuie să lupte aici pentru apărarea pământului străbun." Aşa s-a hotărât să nu mai treacă armata în Rusia. Şi atunci am rămas şi s-a făcut războiul. Vitejia soldatului român a fost ceva legendar... Mărăşeşti, Mărăşti, Oituz... Era zguduitor că o armată secătuită cum era a noastră, care nu avea nici hrană şi nici îmbrăcăminte, stătea atât de dârză şi hotărâtă în luptă. Căci, să ştiţi, asta caracterizează pe român: românul când participă la război este cu Ţara, Ţara e în sufletul lui. El ştie de menirea pe care o are. Şi se duce cu toată puterea fiinţei sale să şi-o dăruiască pe cât poate fi de folos. Şi după ce piereau, **sufletul lor parcă rămânea şi lupta în continuare!** Asta a dus la victoria noastră. Nu ne-a ajutat nimeni, noi singuri ne-am ajutat.

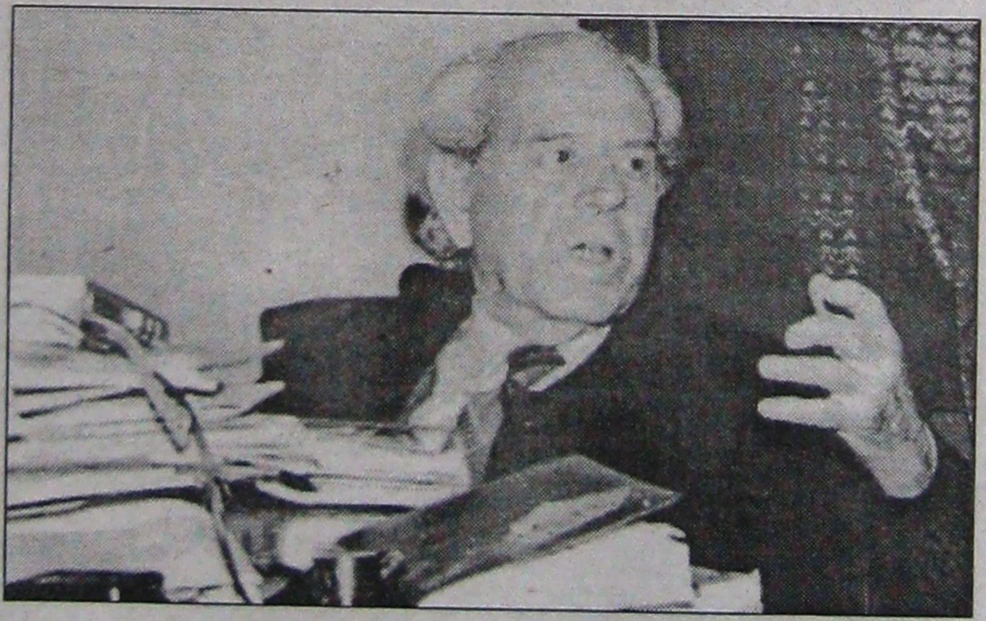

Ăsta este românul nostru cu sfânta lui credinţă pe care o are faţă de Neam. Nu cred să fie alt soldat ca el.

În această atmosferă s-a născut generaţia noastră şi adevărul acesta fundamental asupra valorii spirituale şi a puterii noastre de rezistenţă trebuie cultivat în continuare ca să ne păstrăm fiinţa noastră naţională.

Rep.: Cum vedeţi aceste valori acum, în ziua de astăzi?

P. V.: Mă îngrijorează ateismul. Aud că există asemenea fenomene chiar şi în armată!

Eu îmi aduc aminte când eram copil, acasă, şi vedeam un militar... mă uitam la el ca la un arhanghel! Eu armata n-o concep decât cu drapelul ţării şi cu crucea în frunte, cum spune şi Andrei Mureşanu: „Preoţi cu crucea-n frunte, căci oastea e creştină..." Cum poate cineva să se declare ateu şi să mai zică apoi că este soldat român? Soldatul român, vă spun, eu nu-l văd decât ca suport al Neamului. Pe el ne bizuim; pe forţa lui. **Iar Neamul nostru este miracolul pe care l-a creat Dumnezeu!**

Fiecare popor să-şi apere Neamul lui, să-şi exulte cum vrea valorile proprii, dar să ne lase în pace să ne iubim şi noi Neamul nostru şi să ne păstrăm aşa cum ştim noi că străbunii noştri au făcut-o. Noi nu ne amestecăm la alte neamuri, nu ne ducem peste ele, dar nimeni să nu ne oblige pe noi să ne subordonăm altora... Ori comunismul asta a făcut, asta a urmărit. Comunismul şi toate uneltele lui, care au fost şi sunt încă ...

*Rep.: Cum a apărut **Gândirea**, dle Pan Vizirescu ?*

P.V.: După război imediat, viaţa noastră politică a căzut într-o degradare morală totală, care întina frumuseţea gestului prin care se făcuse România Mare. Eroii care se jertfiseră pe front nu mai aveau parte de recunoştinţa pe care o meritau iar valorile apărate de ei erau întinate. Începuse o politică de partide, cu afaceri extraordinare, concesii faţă de străini... aşa cum este şi astăzi. Începuse dezmăţul polticianist, confuzia de valori – aşa–zisa democraţie de atunci, ca şi astăzi. Şi atunci, cei care erau pătrunşi de spiritul tranşeelor, simţind nevoia unei noi atitudini naţionale în cultură şi-au luat angajamentul să împlinească adevăratele idealuri ale României Mari.

Aşa s-a hotărât, în 1921, la Cluj, înfiinţarea revistei *Gândirea* de un grup de tineri, printre care Cezar Petrescu, Adrian Maniu, Lucian Blaga şi Gib Mihăescu. Erau tineri ca şi dvs., s-au întâlnit la Cluj, care era cetatea Transilvaniei dezrobite, şi au scos, cu puţinii bani pe care îi aveau, revista *Gândirea* .

Rep.: Cine i-a sprijinit?

P.V.: Nimeni! Nu le-a dat nimeni nici un ban!

Rep.: Astăzi toţi nechemaţii cer bani spunând că e criza culturii pentru că nu se subvenţionează revistele.

P.V.: Revistele de cultură care sunt necesare trăiesc prin ele însele, cele care nu sunt necesare n-au decât să dispară. Revista *Gândirea* s-a înfiinţat fără subvenţii şi n-a plătit niciodată colaboratorii, din lipsă de fonduri!

*Rep: Cum s-a conturat ortodoxismul **Gândirii**?*

P.V.: Linia ideologică a fixat-o Crainic, când a venit la conducerea revistei prin 1925.

Nichifor Crainic, acest fiu de brazdă, devenit apoi strălucit teolog şi om de cultură, a deschis o pârtie nouă în cultura română: *proiectul gândirist*. El venea cu o înnoire a vechilor direcţii tradiţionale, în genul Goga, Coşbuc, Alecsandri, prin ideile lui, prin viziune, ba chiar şi prin vocabular... Îi cunoaşteţi volumele de versuri. Era reprezentantul autentic al specificului românesc. Iar asta nu e pe placul oricui, decât numai al românilor luminaţi. Sub conducerea lui, „*Gândirea*" a reimpus spiritul ortodox în cultura noastră. Acest spirit este fundamental pentru însăşi existenţa neamului românesc. Ortodoxia este credinţa sufletului românesc, în care noi respirăm şi trăim.

*Rep: Cum ajuns la **Gândirea** tânărul Pan Vizirescu?*

P.V.: Eu mi-am făcut ucenicia întâi şi-ntâi la dl. Iorga, la revista *Universul literar*. De acolo, în 1927 am trecut la Tudor Arghezi, la *Bilete de papagal*. Am plecat apoi ca profesor la Liceul Militar din Cernăuţi şi în timpul acesta se afirma puternic „Gândirea". Ca mulţi dintre tinerii generaţiei mele, m-am îndreptat şi eu, firesc, spre „Gândirea"...

*Rep.: Aţi cunoscut apoi din interior gruparea din jurul **Gândirii** . Fenomenul declanşat de această revistă a fost unic în cultura română şi pare, astăzi, aproape neverosimil prin anvergura lui: Nichifor Crainic, Lucian Blaga, Ion Petrovici, Vasile Voiculescu, Dumitru Caracostea, Ion Pilat, Sextil Puşcariu, Tudor Vianu, Dumitru Stăniloae, Ovidiu Papadima, Mircea Eliade, Emil Cioran, Radu Gyr şi mulţi, mulţi alţii. Ştiu că la un moment dat, făceau parte din gruparea revistei nu mai puţin de opt academicieni. Astăzi, aparent paradoxal, împotriva multor gândirişti – după prigoana de exterminare a regimului comunist – continuă să se scrie cu aceeaşi îndârjire aceleaşi orori. Cum vă explicaţi această nouă şi ignobilă campanie, până la urmă o campanie împotriva culturii române?*

P. V.: Da, am să vă spun. Nichifor Crainic a dat expresie sufletului românesc – cerul, pământul şi poezia populară sunt elementele care formează sufletul românesc, asta e doctrina lui. Ce spun eu acum e doar o schiţă, căci doctrina lui are măreţia şi amploarea pe care o ştiţi. E obligatoriu pentru înţelegerea ei lucrarea sa „Nostalgia paradisului". A fost fenomenul Nichifor Crainic, asupra căruia eu vă cer toată atenţia dvs.; mai ales astăzi sunt fundamentale lucările: „Puncte cardinale în haos" şi „Ortodoxie şi etnocraţie". Sunt de neclintit. Dacă genul acesta de cărţi ar intra în mâinile tineretului – aceasta ar fi adevărata revoluţie!

Gândirea a găsit aderenţi la cei mai mari oameni din epocă pe care dvs. i-aţi numit. Noi am avut nume extraordinare de intelectuali credincioşi, devotaţi întru totul idealului naţional. A fost doctorul Nicolae Paulescu, savantul care împăcase ştiinţa cu religia... Acesta a fost un sfânt. Era Simion Mehedinţi, uriaş maestru spiritual, era Pârvan... Nici despre aceştia nu se vorbeşte astăzi, dintr-un motiv foarte simplu: atitudinea duşmănoasă a unor „personalităţi" contemporane – alminteri bine înfipte în administraţia culturală! – faţă de ce a fost şi este credinţa românească. Nichifor Crainic nici măcar nu este reabilitat cu adevărat la Academie, dar nu e nimic de mirare în asta. Academia română, prin menirea ei, ar presupune prezenţa exponenţilor sufletului românesc autentic. Or, Academia noastră nu mai este română din 1948!

Toate ororile care continuă să se scrie cu aceeaşi îndârjire şi azi nu fac altceva decât să ne dovedească cât de „românească" e administraţia actuală!

*Rep.: Neîndoielnic, **Gândirea** a avut un rol fundamental în viaţa culturală românească interbelică. Asta este o chestiune care astăzi nu poate fi contestată de nici un om serios...*

P. V.: Ceea ce ar fi înspre paguba culturii noastre, fiindcă e singura orientare de care are nevoie intelectualitatea românească, după ce a fost cumplit încătuşată şi devastată. Poziţii ostile continuă totuşi să manifeste oameni care au roluri principale în conducerea vieţii noastre culturale!

*Rep.: Noi vorbim de lucrurile acestea pentru că aceştia sunt oameni, cum bine aţi precizat, cu poziţii importante în zonele culturale. Şi noi ne lovim de ei. La **Mişcarea** am publicat, pe pagina dedicată personalităţilor, despre Nicolae Iorga, Simion Mehedinţi, Mihail Manoilescu, Dimitrie Gusti etc., adică cei care au trasat linia tradiţionalistă în cultura română. Am fost taxaţi - şi pentru asta - drept „extremişti"...*

P.V.: Păi este normal! S-a schimbat ceva? De la 23 august, de când am căzut sub comunism, nimic nu s-a schimbat. Ce scriau bolşevicii contra lui Maniu sau când a fost împuşcat marele erou naţional, cel mai mare de la Mihai Viteazu, mareşalul Antonescu?

Numai că, vedeţi dumneavoastră, este astăzi o manevră extraordinar de diabolică: libertatea presei. Pe care o folosesc tot în interesul lor! Ceauşescu a fost tâmpit că n-a dat libertatea presei... Dumnealor însă îşi zic: „Lasă-i domnule să înjure, că nu ne fac nici un rău. Tot noi ne ridicăm". Aşa că voi să vă aşteptaţi la atacuri şi mai mari. O-ho! De aşa ceva să nu vă plângeţi!

(va urma)

A consemnat Dan DUNGACIU